

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для студентів
напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

Чернігів ЧНТУ 2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

Кримінальне процесуальне право

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для студентів
напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 9
від 25 лютого 2015 року

Чернігів ЧНТУ 2015

Кримінальне процесуальне право. Методичні вказівки до семінарських занять для студентів напряму підготовки 6.130102 «Соціальна робота» / Укл.: Сенченко Н.М. – Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету. – 2015. – 70с.

Укладач: СЕНЧЕНКО НАДІЯ МИКОЛАЇВНА, кандидат юридичних наук, доцент
кафедри кримінального права та правосуддя

Відповідальний за випуск: ГОЛОВКО МИХАЙЛО БОРИСОВИЧ,
завідувач кафедри кримінального права та
правосуддя,
кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: БЕРДНІК ІННА ВОЛОДИМИРІВНА, кандидат юридичних наук,
доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового
інституту права і соціальних технологій Чернігівського
національного технологічного університету

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»	5
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право»	5
1.2 Структура навчальної дисципліни	17
1.3.Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право»	19
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	21
2.2 Тема 2. Принципи кримінального процесу	25
2.3 Тема 3. Суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності	30
2.4 Тема 4. Доказування і докази в кримінальному процесі	35
2.5 Тема 5. Загальні положення досудового розслідування	39
2.6 Тема 6. Слідчі (розшукові) дії	43
2.7 Тема 7. Повідомлення про підозру	48
2.8 Тема 8. Зупинення і закінчення досудового розслідування	50
2.9 Тема 9. Підготовче провадження	53
2.10. Тема 10. Загальні положення судового розгляду кримінальної справи	56
2.11 Тема 11. Судовий розгляд кримінальної справи	59
2.12 Тема 12. Постановлення судового рішення	65
ДОДАТКИ	68
Додаток А – Орієнтовний перелік питань на залік	68

ПЕРЕДМОВА

Кримінальний процес України – одна з найважливіших і динамічних навчальних дисциплін правового циклу, що викладається у вищих навчальних закладах освіти юридичного профілю, що дає необхідні знання про те, як має здійснюватися кримінальне провадження. Сучасні студенти повинні розуміти відповідальність, яка покладається на них – створення ефективної системи кримінального процесуального захисту інтересів людини та громадянина, ефективного розвитку суспільства, а також стабільного розвитку української держави в цілому.

Робочим навчальним планом на вивчення дисципліни «Кримінальне процесуальне право» передбачено 90 годин, з яких 24 годин відводяться на семінарські заняття. Даний обсяг годин повинен забезпечити найбільш повне та всебічне засвоєння студентами юридичного факультету основних положень кримінального процесуального права, вивчення його фундаментальних інститутів, категорій і понять.

Метою викладання курсу "Кримінальне процесуальне право України" є розкриття його значення для охорони прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб у кримінальному процесі, для зміцнення законності і правопорядку, охорони інтересів суспільства і держави. В результаті вивчення курсу студенти повинні: **знати** теорію кримінального процесу, кримінальне процесуальне законодавство України, практику його застосування судами, прокурорами, органами досудового розслідування, оперативними працівниками і адвокатами, основи кримінального процесу зарубіжних держав.

Опанувавши основний зміст програми даного навчального курсу, студент повинен **уміти**: правильно тлумачити і застосовувати норми кримінального процесуального права, самостійно поповнювати і поглиблювати свої знання, визначати, обґрунтовувати і обстоювати свою правову позицію, захищати права, свободи і законні інтереси громадян, юридичних осіб, інтереси суспільства і держави.

Дане навчально-методичне видання підготовлено з метою надання можливості студентам ґрунтовно та послідовно підготуватися до семінарських занять з дисципліни «Кримінальне процесуальне право», користуючись тим списком літератури, який рекомендований до кожної теми семінару. підготовка до семінарського заняття згідно плану, аналіз питання для самостійного вивчення, написання рефератів по темі, а також вирішення практичних задач надасть можливість викладачу визначити рівень засвоєння матеріалу студентами.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право»

Змістовний модуль 1. Поняття, принципи, система курсу кримінального процесу

Тема 1. Поняття, завдання і система курсу кримінального процесу

Загальне поняття та історичні форми кримінального процесу. Поняття кримінального процесу як діяльності компетентних органів і посадових осіб. Кримінальні процесуальні правовідносини. Кримінальний процес, кримінальне судочинство, правосуддя.

Завдання кримінального процесу. Його роль в державному механізмі боротьби зі злочинністю та в охороні прав особи.

Система і стадії кримінального процесу.

Кримінальні процесуальні функції: поняття, основні види, суб'єкти. Наука кримінального процесуального права. Розвиток її в Україні. Кримінальний процес як навчальна дисципліна, її завдання. Зв'язок кримінального процесу з іншими галузями права, суміжними науками, а також з оперативно-розшуковою діяльністю.

Тема 2. Кримінальне процесуальне законодавство України

Поняття і завдання кримінального процесуального права України. Кримінальний процесуальний кодекс України. Його структура та зміст. Інші законодавчі акти, які містять норми кримінального процесуального права. Міжнародні договори України та їх співвідношення з кримінальним процесуальним законодавством України.

Кримінальний процесуальний закон і кримінальні процесуальні норми, Застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

Чинність кримінального процесуального закону в часі, просторі та щодо осіб.

Значення для кримінального процесу рішень Конституційного Суду України, керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України, наказів та інструкцій Генерального прокурора України, керівництва СБУ та МВС України.

Процесуальна форма, її поняття і значення.

Процесуальні гарантії, їх поняття та види.

Тема 3. Принципи кримінального процесу України

Поняття, значення і система принципів кримінального процесу. Їх співвідношення з принципами судоустрою.

Конституційні принципи кримінального процесу, їх значення та зміст. Законність. Державна мова судочинства. Рівність усіх учасників процесу перед законом і судом. Повага до гідності особи, невтручання в її особисте і сімейне життя. Право людини на свободу та особисту недоторканність. Недоторканність житла. Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. З'ясування істини. Забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, підсудному права на захист. Презумпція невинуватості. Свобода від самовикриття, викриття членів сім'ї чи близьких родичів. Здійснення правосуддя виключно судами. Участь народу в здійсненні правосуддя. Незалежність і недоторканність суддів, їх підкорення лише закону. Змагальність судового розгляду. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження судових рішень. Доступ до правосуддя та обов'язковість рішень суду. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення.

Інші принципи кримінального процесу, закріплені в Кримінальному процесуальному кодексі України, їх значення та зміст. Гласність і диспозитивність. Публічність процесу. Забезпечення всім особам, які беруть участь у справі, права на захист їх законних інтересів. Таємниця спілкування. Безпосередність дослідження доказів. Усність судового розгляду. Розумність строків.

Принципи кримінального процесу України і проблеми реалізації міжнародних стандартів основних прав і свобод людини.

Тема 4. Суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності

Поняття і класифікація суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності.

Державні органи і посадові особи, які ведуть процес. Суд як орган правосуддя. Законний склад суду. Слідчий суддя в кримінальному процесі, його повноваження. Прокурор, його завдання і повноваження у кримінальному процесі, на різних його стадіях.

Слідчий, як особа, що проводить досудове розслідування, його повноваження. Процесуальна самостійність слідчого. Керівник органу досудового розслідування, його повноваження.

Оперативні підрозділи.

Обставини, що виключають можливість участі у справі судді, присяжного засідателя, прокурора, слідчого, працівника оперативного підрозділу (органів дізнання).

Відводи і самовідводи.

Особи, які мають особистий інтерес у справі. Підозрюваний. Обвинувачений. Потерпілий, Цивільний позивач. Цивільний відповідач. Їх

процесуальні права та обов'язки. Підстави та порядок заявлення цивільного позову в кримінальній справі.

Особи, які представляють у кримінальній справі інтереси інших суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності. Поняття захисту в кримінальному процесі. Захисник підозрюваного, обвинуваченого, його завдання, права та обов'язки. Обставини, які виключають участь особи у справі як захисника. Запрошення, призначення, заміна захисника. Момент допуску захисника до участі у справі. Випадки обов'язкової участі захисника в кримінальному процесі. Відмова підозрюваного, обвинуваченого, підсудного від захисника. Оплата праці захисника.

Представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача. Коло осіб, які можуть бути допущені до участі у справі як представники. Обставини, які виключають участь особи у справі як представника потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача. Права та обов'язки представника.

Законний представник підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, потерпілого, цивільного позивача. Коло осіб, які можуть брати участь у справі як законні представники, їх права та обов'язки.

Інші суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності, їх права та обов'язки.

Процесуальні та непроцесуальні заходи забезпечення безпеки суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності.

Змістовий модуль 2. Доказування у кримінальному процесі. Заходи забезпечення кримінального провадження

Тема 5. Процесуальні строки та судові витрати

Процесуальні строки: поняття, значення, класифікація в кримінальному процесі. Встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим, суддею, слідчим суддею, судом. Обчислення процесуальних строків. Додержання процесуальних строків. Поновлення процесуального строку.

Судові витрати: поняття, значення. Види процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат або звільнення від оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати на правову допомогу. Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження. Витрати, пов'язані із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів. Витрати, пов'язані із зберіганням і пересиланням речей і документів. Визначення розміру процесуальних витрат.

Тема 6. Доказування і докази в кримінальному процесі

Поняття і значення кримінального процесуального доказування. Теорія доказів. Доказове право. Теорія пізнання і теорія доказів. Мета доказування у кримінальному процесі. Поняття та зміст істини в кримінальному процесі.

Предмет і межі доказування у кримінальній справі. Особливості предмету доказування в окремих категоріях справ.

Поняття доказів та їх процесуальних джерел. Належність і допустимість доказів. Класифікація доказів та їх джерел.

Процес доказування у кримінальній справі, його елементи. Обов'язок доказування. Способи збирання і перевірки доказів. Застосування науково-технічних засобів для збирання та перевірки доказів. Співвідношення доказів і оперативно-розшукових матеріалів. Процесуальні умови використання оперативно-розшукових матеріалів для одержання доказів у кримінальних справах.

Участь у доказуванні підозрюваного, обвинуваченого, захисника, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача та інших осіб.

Поняття та значення оцінки доказів. Правила оцінки доказів. Характеристика джерел доказів. Показання свідків, їх предмет, значення та оцінка. Особи, які не можуть бути допитані як свідки у кримінальному провадженні. Перевірка і оцінка показань свідка.

Показання потерпілого, їх предмет, значення та оцінка.

Показання підозрюваного та обвинуваченого, їх предмет, значення та оцінка. Обмова і самообмова в показаннях підозрюваного і обвинуваченого. Умова, за наявності якої показання підозрюваного чи обвинуваченого, який визнає себе винним у вчиненні злочину, можуть бути покладені в основу обвинувачення.

Висновок експерта, його предмет, значення, форма та зміст. Підстави для призначення експертизи у кримінальному процесі. Випадки обов'язкового призначення експертизи. Права, обов'язки та відповідальність експерта. Підстави для відводу експерта, порядок його вирішення. Відмінність експерта від спеціаліста. Висновок (висновки) експертів при проведенні комісійної та комплексної експертиз. Перевірка та оцінка висновку експерта.

Речові докази, їх поняття та види. Процес формування речових доказів. Оцінка речових доказів. Зберігання речових доказів. Вирішення питання про речові докази при завершенні провадження у кримінальній справі.

Документи, як джерело доказів. Протоколи слідчих та судових дій як джерела доказів. Процесуальні гарантії їх повноти та достовірності. Перевірка та оцінка протоколів слідчих і судових дій.

Тема 7. Заходи забезпечення кримінального провадження

Поняття, призначення, та види заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Повістка про виклик: поняття, зміст. Поважні причини неприбуття особи на виклик. Наслідки неприбуття на виклик. Привід: поняття, мета застосування. Клопотання про здійснення приводу та порядок розгляду слідчим суддею, судом. Виконання ухвали про здійснення приводу.

Накладення грошового стягнення: поняття, мета застосування. Клопотання про накладення грошового стягнення та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення.

Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом: поняття і мета застосування. Клопотання про тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом та порядок його розгляду слідчим суддею або судом.

Відсторонення від посади: поняття та мета застосування. Клопотання про відсторонення від посади та порядок розгляду його слідчим суддею або судом. Вирішення питання про відсторонення від посади.

Тимчасовий доступ до речей: поняття та мета застосування. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю. Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів.

Тимчасове вилучення майна: поняття та мета застосування. Порядок тимчасового вилучення майна. Припинення тимчасового вилучення майна.

Арешт майна: поняття та підстави застосування. Розгляд клопотання про арешт майна слідчим суддею або судом. Скасування арешту майна.

Конституційні гарантії законності застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Тема 8 Запобіжні заходи

Запобіжні заходи: поняття, значення, мета застосування. Підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.

Особисте зобов'язання. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання.

Особиста порука. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді особистої поруки.

Домашній арешт. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

Застава. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді застави. Розмір застави.

Тримання під вартою. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Строки тримання під вартою.

Затримання особи. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання.

Застосування електронних засобів контролю.

Клопотання слідчого, прокурора, підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу. Порядок звільнення особи з-під варти. Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини.

Законне затримання. Затримання уповноваженою службовою особою. Момент затримання. Доставлення до органу досудового розслідування. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Повідомлення осіб про затримання.

РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Змістовий модуль 3. Процесуальна форма досудового розслідування

Тема 9. Загальні положення досудового розслідування

Досудове розслідування: поняття, значення та завдання. Форми досудового розслідування. Поняття і характеристика загальних положень досудового розслідування.

Додержання правил про підслідність. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Використання групового (бригадного) методу розслідування. Додержання строків досудового розслідування. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення даних досудового розслідування. Складання процесуальних документів. Використання науково-технічних засобів при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 10. Слідчі (розшукові) дії

Поняття та види слідчих дій. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.

Порядок виклику і допиту свідка. Особливості виклику і допиту малолітнього, неповнолітнього свідка. Допит свідка під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Порядок виклику і допиту потерпілого. Допит потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Підстави та порядок застосування слідчим, прокурором заходів до забезпечення безпеки свідків і потерпілих.

Відшкодування свідкам, потерпілим та іншим особам витрат у зв'язку з їх викликом до органів досудового розслідування.

Процесуальний порядок виклику і допиту підозрюваного, обвинуваченого.

Огляд. Його мета, види і порядок проведення. Протокол огляду.

Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Поняття, підстави та процесуальний порядок проведення.

Освідування. Його поняття, мета, види, підстави та порядок проведення.

Пред'явлення для впізнання, його поняття, мета, види, порядок проведення і оформлення.

Проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції.

Слідчий експеримент. Його поняття, мета та підстави застосування.

Обшук, його поняття, види, підстави та порядок проведення. Протокол обшуку.

Підстави та порядок призначення експертизи. Порядок залучення експерта. Розгляд слідчим суддею клопотання про залучення експерта. Одержання зразків для експертного дослідження. Випадки обов'язкового призначення експертизи.

Тема 11. Негласні слідчі (розшукові) дії.

Поняття негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Розгляд клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої(розшукової) дії. Строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії Фіксація ходу і результатів негласних (розшукових) дій.

Втручання у приватне спілкування. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Аудіо-, відеоконтроль особи. Накладення арешту на кореспонденцію. Огляд і виїмка кореспонденції. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, реччю або місцем.

Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

Тема 12. Повідомлення про підозру

Повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.

Тема 13. Зупинення і закінчення досудового слідства

Зупинення досудового слідства: поняття, підстави, умови та процесуальний порядок.

Підстави та процесуальний порядок оголошення розшуку підозрюваного.

Взаємодія слідчого та оперативними підрозділами з метою встановлення місця знаходження підозрюваного і розкриття злочину.

Підстави та процесуальний порядок відновлення зупиненого досудового слідства. Підстави для закриття кримінальної справи, в якій провадження досудового слідства чи дізнання зупинено.

Форми закінчення досудового слідства. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження. Постанова про закриття кримінального провадження, її форма, зміст і значення.

Загальні положення кримінального провадження під час звільнення особи від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності. Розгляд питання про звільнення від кримінальної відповідальності.

Підстави та процесуальний порядок закінчення досудового слідства складанням обвинувального акта. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування, його форма, зміст і значення. Додатки до обвинувального акта.

Тема 14. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків

Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків. Застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування кримінальних проступків. Проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості закінчення досудового розслідування кримінальних проступків. Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

Змістовий модуль 4. Судове провадження в суді першої інстанції

Тема 15. Підсудність кримінальних проваджень. Підготовче провадження

Підсудність кримінальних проваджень. Види підсудності.

Завдання і значення підготовчого провадження. Склад суду в підготовчому провадженні. Вирішення питань, пов'язаних з підготовкою досудового розгляду. Рішення, які приймаються судом на стадії підготовчого провадження.

Строки призначення справи до розгляду в судовому засіданні.

Матеріали кримінального провадження (кримінальна справа) та право на ознайомлення з ними.

Тема 16. Загальні положення судового розгляду

Завдання і значення стадії судового розгляду кримінальної справи. Здійснення принципів кримінального процесу на стадії судового розгляду.

Законний склад суду. Незмінність складу суду при розгляді справи. Безперервність судового розгляду.

Участь прокурора в судовому розгляді, його права та обов'язки. Наслідки неприбуття прокурора в судове засідання.

Участь обвинуваченого в судовому розгляді справи, його права та обов'язки. Наслідки неприбуття обвинуваченого в судове засідання.

Участь захисника обвинуваченого в судовому розгляді, його права та обов'язки. Наслідки неприбуття захисника в судове засідання.

Наслідки неприбуття цивільного позивача, цивільного відповідача, їх представників.

Участь у судовому розгляді свідка, перекладача, спеціаліста і експерта, їх права та обов'язки. Наслідки неприбуття їх в судове засідання.

Об'єднання і виділення матеріалів кримінального провадження. Відкладення, зупинення, закриття кримінального провадження.

Право перебувати в залі судового засідання. Обов'язки присутніх у залі судового засідання. Заходи, які вживаються до осіб, що порушують порядок в судовому засіданні і виявляють неповагу до суду.

Межі судового розгляду. Підстави та порядок зміни обвинувачення в суді. Висунення додаткового обвинувачення. Відмова від підтримання держаного обвинувачення.

Тема 17. Судовий розгляд кримінальної справи

Підготовча частина судового засідання, її значення. Питання, які розглядаються і вирішуються в цій частині.

Початок судового розгляду. Встановлення обсягу та порядку дослідження доказів.

Процесуальний порядок допиту обвинуваченого, потерпілого, свідка. Особливості допиту малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого. Пред'явлення для впізнання на стадії судового провадження. Особливості призначення експертизи в суді. Допит експерта. Дослідження речових доказів. Дослідження звуко- і відеозаписів. Консультації та роз'яснення спеціаліста. Огляд місця події, предметів, оголошення документів. Доповнення судового слідства. Підстави та порядок відновлення судового слідства.

Судові дебати, їх значення, порядок і зміст. Репліки учасників судових дебатів.

Останнє слово обвинуваченого, його значення.

Тема 18. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції

Спрощене провадження щодо кримінальних проступків. Загальні положення спрощеного провадження щодо кримінальних проступків. Розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

Провадження в суді присяжних. Роз'яснення права на суд присяжних. Виклик присяжних. Права та обов'язки присяжного. Відбір присяжних у суді. Приведення присяжних до присяги. Недопустимість незаконного впливу на присяжного. Усунення присяжного. Порядок наради і голосування в суді присяжних.

Тема 19. Постановлення та проголошення судового рішення

Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення.

Суть і значення судового вироку. Види вироків. Підстави для винесення обвинувального вироку. Види обвинувальних вироків. Підстави для винесення виправдувального вироку.

Порядок постановлення і проголошення вироку. Окрема думка судді, її юридичне значення.

Форма та зміст обвинувального і виправдувального вироків.

Звільнення обвинуваченого з-під варті. Заходи піклування про неповнолітніх, непрацездатних і збереження майна обвинуваченого. Виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні. Роз'яснення судового рішення.

Змістовий модуль 5. Судове провадження з перегляду судових рішень. Особливі порядки кримінального провадження

Тема 20. Провадження в суді апеляційної інстанції

Завдання і значення апеляційного провадження. Основні риси апеляційного провадження. Конституція України про форми оскарження судових рішень у кримінальних справах.

Особи, які мають право на апеляційне оскарження судового вироку, ухвали, постанови.

Порядок і строки апеляційного оскарження. Відновлення строку на апеляційного оскарження, підстави та порядок.

Повідомлення учасникам процесу про апеляційні скарги. Строки розгляду справи в апеляційній інстанції. Особи, які беруть участь у апеляційному розгляді справи, їх права та обов'язки.

Порядок розгляду справи в суді апеляційної інстанції.

Види рішень, які може прийняти апеляційна інстанція.

Підстави для зміни чи скасування судового рішення судом апеляційної інстанції.

Судові рішення суду апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції.

Тема 21. Провадження в суді касаційної інстанції

Завдання і значення стадії касаційного провадження. Відмінність стадії касаційного провадження від апеляційного провадження. Строки касаційного оскарження. Особи, які мають право на касаційне оскарження. Суди, які розглядають справи в касаційному порядку. Порядок касаційного оскарження.

Вимоги до касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження.

Підготовка касаційного розгляду. Заперечення на касаційну скаргу. Відмова від касаційної скарги під час касаційного провадження.

Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.

Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції. Зміст ухвали суду касаційної інстанції.

Тема 22. Виконання судових рішень

Завдання і значення стадії виконання судових рішень.

Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням.

Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Звернення судового рішення до виконання. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку.

Тема 23. Провадження у Верховному Суді України. Провадження за нововиявленими обставинами

Перегляд судових рішень Верховним Судом України. Підстави для перегляду судових рішень Верховним Судом України. Право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Строк подання заяви про перегляд судового рішення. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення. Допуск Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ справи до провадження. Підготовка до перегляду та порядок розгляду справи Верховним Судом України. Повноваження Верховного Суду України.

Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Строк, порядок та вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами.

Тема 24. Особливі порядки кримінального провадження

Кримінальне провадження на підставі угод. Ініціювання та укладення угоди. Обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості. Зміст угоди про примирення та про визнання винуватості. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Повідомлення про підозру. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу.

Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх.

Комплексна психолого-психіатрична і психологічна експертиза неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Участь законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Застосування до неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу. Передання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого під нагляд. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 – Розподіл обсягу годин дисципліни за темами і формами вивчення.

№ пп	Найменування розділів і тем	Лекції	Семинар	Самостійн.
<i>Змістовий модуль 1. Поняття, принципи, система курсу кримінального процесу</i>				
1	Поняття, завдання і система курсу кримінального процесу	2	2	
2	Кримінальне процесуальне законодавство	2	2	
3	Принципи кримінального процесу	2	2	
4	Суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності	4	4	
5	Наука кримінального процесу: предмет, система, завдання			2
6	Кримінальні процесуальні засади та їх правовий зміст			4
7	Державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні			4
	Разом за змістовим модулем 1	10	10	10
<i>Змістовий модуль 2. Доказування у кримінальному процесі. Заходи забезпечення кримінального провадження</i>				
8	Процесуальні строки та судові витрати	2	2	
9	Докази і доказування у кримінальному процесі	4	2	
10	Заходи забезпечення кримінального провадження	2	4	
11	Запобіжні заходи	2	2	
12	Загальні положення теорії доказів			4
13	Особливості процесу доказування на стадіях кримінального процесу			2
14	Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні			4
	Разом за змістовим модулем 2	10	10	10
<i>Змістовий модуль 3. Процесуальна форма досудового розслідування</i>				
15	Загальні положення досудового розслідування	2	2	
16	Слідчі (розшукові) дії	2	2	
17	Негласні слідчі (розшукові) дії	2	2	
18	Повідомлення про підозру	2	2	
19	Закінчення і зупинення досудового розслідування	2	2	
20	Особливості досудового розслідування кримінальних проступків			2
21	Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами на			4

Закінчення таблиці 1.1

1	2	3	4	5
	стадії досудового розслідування			
22	Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування			4
	Разом за змістовим модулем 3	10	10	10
	<i>Змістовий модуль 4. Судове провадження в суді першої інстанції</i>			
23	Підсудність кримінальних проваджень. Підготовче провадження	2	2	
24	Загальні положення судового розгляду	2	2	
25	Судовий розгляд кримінальної справи	2	2	
26	Особливі порядки провадження в суді першої інстанції	2	2	
27	Постановлення та проголошення судового рішення	2	2	
28	Зміна обвинувачення в суді першої інстанції та реалізація правил про недопустимість погіршення становища обвинуваченого			2
29	Дія принципів кримінального процесу на стадії судового розгляду			4
30	Особливості промови адвоката на стадії судового провадження			2
31	Особливості промови прокурора на стадії судового провадження			2
	Разом за змістовим модулем 4	10	10	10
	<i>Змістовий модуль 5. Судове провадження з перегляду судових рішень. Особливі порядки кримінального провадження</i>			
32	Провадження в суді апеляційної інстанції	2	2	
33	Провадження в суді касаційної інстанції	2	2	
34	Виконання судових рішень	2	2	
35	Провадження за нововиявленими обставинами. Провадження у Верховному Суді України	2	2	
36	Особливі порядки кримінального провадження	2	2	
37	Реалізація правил про недопустимість погіршення становища засудженого (виправданого) у стадії апеляційного провадження кримінальної справи			2
38	Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру			2
39	Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю			2
40	Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження			2
41	Кримінальний процес зарубіжних країн			2
	Разом за змістовим модулем 5	10	10	10
	Усього годин за дисципліну:	50	50	50
	КР		13	

1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право»

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій, семінарських занять та консультацій, опитувань студентів під час захисту індивідуальних робіт, тестування, опитування студентів з питань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Після завершення вивчення змістових модулів наприкінці семестру проводить контрольна робота. Варіанти завдань до контрольної роботи знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок.

Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості.

Пояснення видів робіт та вимоги до їх оцінювання:

✓ Робота на семінарському занятті

Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Вирішення практичних ситуаційних завдань проводиться письмово на кожному занятті. Викладач викликає декілька студентів та пропонує їм для вирішення задачі, які студент повинен вирішити самостійно в письмовому вигляді з необхідною аргументацією та посиланням на законодавство. Для цього необхідно всебічно вивчити викладену в задачі ситуацію, дати їй правову оцінку і на підставі відповідних нормативних актів, грамотного тлумачення правових норм, що підлягають застосуванню, сформулювати правильне і обґрунтоване рішення.

Оцінюючи вирішення задачі, викладач керується такими критеріями: повнота та послідовність відповіді, правильність нормативного та наукового обґрунтування.

Письмове опитування на семінарі проводиться на початку кожного заняття (5-10) хвилин. Викликаються 4-6 студентів, які повинні дати відповіді на запитання, запропоновані викладачем на його розсуд. Це можуть бути питання як теми даного семінарського заняття, так і з попередніх тем.

Метою проведення письмового опитування є перевірка студентів до семінарського заняття та вміння змістовно та коротко викласти окремі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями: повнота, правильність та стислість відповіді, логіка і аргументованість викладу думок.

Вирішення тестових завдань проводиться на початку кожного семінарського заняття (5-10) хвилин. Викладачем також викликаються 4-6 студентів, які повинні дати відповіді на тестові запитання пропонуються викладачем.

✓ **Письмова робота за результатами модульного контролю**

Відповідно до програми навчальної дисципліни викладач проводить чотири письмових роботи за результати вивчення кожного змістового модуля. Кожна письмова робота може включати теоретичні питання, тестові та практичне завдання. Питання письмової роботи охоплюють всі теми відповідного змістового модуля. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за результатами однієї письмової роботи становить 10 балів.

✓ **Індивідуальна робота студента**

Індивідуальна робота полягає у написанні реферату та здійсненні реферування літератури. Реферат готується з обов'язковим розглядом дискусійного питання з викладенням власної точки зору на дану проблему. Теми робіт, запропоновані у методичних вказівках для самостійної роботи, студенти обирають самостійно.

Реферування наукової літератури полягає у тому, що викладачем пропонується студентам наукова література (книга, її розділи, декілька книжок, наукові статті тощо) і студенти самостійно їх опрацьовують і представляють короткий звіт у вигляді невеликого реферату (2-3 стор.) про свої враження від прочитаного.

✓ **Підсумкова контрольна робота**

Підсумкова контрольна робота проводиться одна в семестр за результати вивчення всіх змістових модулів.

Вона включає у себе теоретичне питання, тестові завдання і ситуаційну задачу. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, а також питання, які передбачені планом для самостійного вивчення.

Про проведення підсумкової роботи студенти попереджаються не менш як за тиждень. З переліком тем, питання з яких буде винесено на контрольну роботу, студенти теж ознайомлюються завчасно.

Під час вирішення задачі студент повинен не тільки дати відповідь на поставлене запитання, а й розв'язати її з посиланням на статтю (частину статті) нормативно-правового акту.

Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів студентам надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

2.1 Тема 1. Поняття, завдання і система курсу кримінального процесу.

План заняття

1. Загальні поняття кримінального процесу, історичні форми кримінального процесу.
2. Поняття кримінального процесу як діяльності компетентних органів і посадових осіб. Кримінальні процесуальні правовідносини. Завдання кримінального процесу.
3. Стадії кримінального процесу.
4. Наука кримінально-процесуального права.
5. Співвідношення кримінального процесу з іншими галузями права і суміжними науками.

Завдання

1. Джерела кримінального процесуального права і місце Конституції України і їх системи.
2. Кримінальне процесуальне законодавство, його джерела.
3. Становлення радянського кримінального процесуального законодавства (1917-1960 рр.).
4. Діючий Кримінальний процесуальний кодекс: умови прийняття і основні етапи розвитку.
5. Кримінальні процесуальні відносини і їх специфіка.
6. Кримінальні процесуальні акти, їх поняття і види.
7. Предмет науки кримінального процесу.

Теми рефератів

1. Діяльність по боротьбі із злочинністю, її основні форми.
2. Упорядкованість дій у кримінальному провадженні.
3. Кримінальне процесуальне право, його основи.
4. Кримінальний процес і правосуддя, їх співвідношення.
5. Значення правової регламентації.
6. Межі дії кримінального процесуального законодавства.
7. Кримінальні процесуальні акти.
8. Механізм кримінального процесуального регулювання, його елементи.

Практичні завдання

Задача 1

Районний суд розглядав справу по обвинуваченню Антонова А. за ч.1 ст.187 КК України.

У підготовчій частині судового засідання Антонов заявив клопотання про виклик і допит як свідка громадянина Желібу, який проживає в Читі (Російська Федерація). Суд, обговоривши це клопотання в нарадчій кімнаті, дійшов висновку, що показання свідка Желіби Ж. можуть мати істотне значення для правильного вирішення справи.

Яке ж рішення суду відповідало б у даній ситуації вимогам кримінального процесуального закону? Як практично воно може бути реалізоване?

Задача 2

Потерпіла неповнолітня Малініна М. від злочину, передбаченого ч.3 ст.152 КК України, на момент розгляду справи в суді виїхала з Києва до Владивостоку і проживала там у своєї матері.

Як забезпечити явку потерпілої в судове засідання?

Задача 3

До Вищого Спеціалізованого Суду України з кримінальних справ надійшло від суду м. Праги (Чеська Республіка) доручення про допит як свідків киян Серьогіна і Капустіна, які під час перебування в туристській поїзді до Праги були очевидцями розбійного нападу на гр-на Чеської Республіки.

Доручення було передано до Київського міського суду, який у складі судді за участю секретаря судового засідання поставив свідкам запитання, що зазначались у дорученні. Відповіді були зафіксовані у протоколі, який підписали головуючий і секретар. Цей протокол, завірений печаткою суду, було направлено до Праги.

Який порядок виконання доручень іноземних слідчих і судових органів органами кримінального судочинства України?

Чи додержаний судом у даному випадку встановлений законом порядок допиту свідків?

Задача 4

Апеляційний суд, переглядаючи справу щодо 16-річних Перегудова П. і Угрюмова У., засуджених за вчинення хуліганства і згвалтування, дійшов висновку, що районний суд всебічно, повно і об'єктивно розглянув цю справу в закритому судовому засіданні. В той же час він не виявив у справі відповідного рішення судді про необхідність розгляду справи в закритому судовому засіданні.

Яке рішення має прийняти у зв'язку з цим суд апеляційної інстанції?

Рекомендована література до теми

1. Адаховський, Д. Поняття, сутність і види кримінально-процесуальних функцій [Текст] / Д. Адаховський // Право України. - 2010. - № 6. - С. 220-225.
2. Альперт, С. А. Кримінально-процесуальні функції: поняття, системи, суб'єкти [Текст] : конспект лекції / С. А. Альперт ; М-во освіти України, Нац. юрид. акад. України. - Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 1995. - 28 с.
3. Бацько, І. М. Поняття і зміст кримінально-процесуальних відносин [Текст] / І. М. Бацько // Право і суспільство. - 2006. - № 1. - С. 151-154.
4. Гевко, В. Удосконалення процесуальної форми як основа реформування кримінального судочинства України [Текст] / В. Гевко // Право України. - 2010. - № 2. - С. 150-158.
5. Грошевий, Ю. М. Проблеми реформування кримінального судочинства [Текст] / Ю. М. Грошевий // Право України. - 2009. - № 2. - С. 4-10.
6. Грошевий, Ю. М. Актуальні проблеми кримінально-процесуальної теорії та проект КПК України [Текст] / Ю. М. Грошевий, О. В. Капліна // Право України. - 2009. - № 12. - С. 209-217.
7. Даниленко, А. В. Природа та призначення кримінально-процесуальних функцій [Текст] / А. В. Даниленко // Право і безпека. - 2012. - № 5. - С. 150-154.
8. Карабут, Л. В. Стадії кримінально-процесуальної діяльності і стадії у кримінально- процесуальній діяльності [Текст] / Л. В. Карабут // Право і суспільство. - 2011. — № 2. - С. 222-227.
9. Лобойко, Л. М. Реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні (2006-2011 роки) [Текст] : монографія. Ч. 1. Загальні положення і досудове провадження / Л. М. Лобойко. - К. : Істина, 2012. - 288 с.
10. Лобойко, Л. М. Стадії кримінального процесу [Текст]: навч. посіб. / Л. М. Лобойко. - К. : Центр навч. л-ри, 2005. - 176 с.
11. Лоскутов, Т. О. Предмет і метод правового регулювання у кримінальному процесі [Текст] // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. - 2011. - № 4. - С. 492-498.
12. Михайловская, И. Б. Соотношение процессуальных и управленческих отношений в уголовном судопроизводстве [Текст] / И. Б. Михайловская // Государство и право. — 2011.— №7.-С. 23-33.
13. Павлишин, А. Вплив процесуальної форми на встановлення істини у кримінальних справах [Текст] / Андрій Павлишин // Вісн. прокуратури. - 2011. - № 4. - С. 75-82.
14. Пилипенко, Д. Функція обвинувачення як основний напрям процесуальної діяльності слідчого [Текст] / Д. Пилипенко // Вісн. прокуратури. - 2010. - № 10. - С. 69-76.

15. Погорецький, М. А. Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система [Текст] : монографія / М. А. Погорецький. - Х. : Арсіс, 2002. - 160 с.
16. Попелюшко, В. О. Функція захисту в кримінальному судочинстві України: правові, теоретичні та прикладні проблеми [Текст]: монографія / В. О. Попелюшко. - Острого: Острозь-ка акад., 2009. - 634 с.
17. Пугач, С. Взаємозв'язок конституційних гарантій рівності громадян з іншими гарантіями кримінального судочинства [Текст] / Сергій Пугач // Підприємництво, госп-во і право. — 2011.— № 11.-С. 134-137.
18. Смирнов, А. В. Модели уголовного процесса [Текст] / А. В. Смирнов. - СПб, 2000. - 224 с.
19. Трофименко, В. М. Система уголовного процесса по УПК Украины [Текст] / В. М. Тро- фименко // Уголов. судопроизводство. - 2013. - № 1. — С. 7—11.
20. Фомин, С. Б. Дифференциация процессуальной формы как одно из средств ус ко рент: і уголовного судопроизводства [Текст] / С. Б. Фомин // Проблеми законності / Нац. юрид. акал України ім. Ярослава Мудрого. - Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 1999. - Вип. 37.-С. 206-211.
21. Фоміна, Т. Г. Дискусійні питання щодо визначення системи кримінально-процесуальних гарантій [Текст] / Т. Г. Фоміна // Право і безпека. - 2010. - № 5. - С. 185-188.
22. Шило, О. До питання щодо диференціації кримінально-процесуальної форми [Текс] / О. Шило // Право України. - 2010. - № 9. — С. 180-186.
23. Шутенко, О. Загальна характеристика правовідносин, що виникають при здійсненні правосуддя [Текст] / О. Шутенко // Підприємництво, госп-во і право. - 2007. - № 12. - С. 60-65
24. Юсубов, В. Місце органів прокуратури у системі кримінально-процесуальних гарант' й [Текст] / Володимир Юсубов // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 1. - С. 159-163.
25. Яковинець, А. І. Сутність процесуальної форми кримінального процесу [Текст] / А. І. Яковинець // Право і безпека. - 2011. - № 4. - С. 139-142.
26. Яновська, О. Г. Окремі питання типологізації українського кримінального судочинства [Текст] / О. Г. Яновська // Часоп. Київ, ун-ту права. - 2010. - № 4. - С. 292-295.

2.2 Тема 2. Принципи кримінального процесу

План

1. Поняття і значення принципів кримінального процесу.
2. Характеристика принципів кримінального процесу

Завдання

1. Принцип неприпустимості примушування до свідчення проти самого себе та своїх близьких родичів.
2. Принцип таємниці наради суддів.
3. Принцип забезпечення повної реабілітації осіб, незаконно та безпідставно притягнутих до відповідальності.
4. Принцип документованості.
5. Принцип справедливості.
6. Принцип стабільності.

Теми рефератів

1. Система принципів кримінального процесу.
2. Гарантії недоторканості особи.
3. Порядок реалізації принципів кримінального процесу.
4. Етичні засади в судовій діяльності.

Практичні завдання

Задача 1

При відкритті судового засідання по справі Карвича Н.З., який обвинувачувався в розбійному нападі, захисник Карвича Н.З. заявив суду, що Карвич Н.З. за національністю латиш, погано розуміє українську мову і дуже слабо нею володіє, між тим досудове слідство проводилось без участі перекладача. За цими підставами захисник прохав повернути справу прокурору для провадження досудового слідства.

Прокурор заперечував проти клопотань захисника, вказуючи, що на досудовому слідстві Карвич Н.З. не просив забезпечити його допомогою перекладача, а на даний час перекладач викликаний і з його участю буде розглянуто справу.

Як повинен вчинити суд?

Задача 2

Барієву Б.Б. було повідомлено про підозру в скоєнні злочину, передбаченого ч.3 ст.185 КК України. Підозрюваний винним себе не визнав і пояснив слідчому, що не міг бути причетним до вказаного злочину, так як в момент його скоєння знаходився в іншому місці. Слідчий заявив, що не може прийняти до уваги доводи Барієва, так як той не представив йому докази, які підтверджують алібі.

Чи відповідають дії слідчого принципам кримінальному процесу?

Задача 3

Народний депутат Кленков О.І. був викликаний повісткою на судовий розгляд по справі про злочин, передбачений ст.123 КК України, в якості потерпілого при відкритті судового розгляду Кленков заявив клопотання про розгляд справи у закритому судовому розгляді. Клопотання обґрунтував тим, що не хоче оголошувати цей інцидент.

Суд задовольнив клопотання Кленкова і виніс ухвалу, в якій вказав: “Приймаючи до уваги, що розголошення даних судового розгляду можуть негативно позначитись на депутатській діяльності Кленкова, слухання по справі провести в закритому судовому засіданні”.

Якими принципами кримінального процесу слід керуватися при оцінці прийнятого суддею рішення?

Задача 4

При призначенні до слухання справи Мушкина О.Г., який обвинувачувався в підпалі, суд ухвалив слухати справу з участю прокурора і захисника. В судовий розгляд 18 серпня з’явився прокурор, захисник і всі свідки, але обвинувачений, який знаходився під вартою, не був доставлений і справа була відкладена. На слідуючий судовий розгляд 29 серпня був доставлений обвинувачений, з’явилися всі свідки і прокурор, але не з’явився захисник. Суд ухвалив: “Приймаючи до уваги, що захисник не з’явився і що повторно відкладати справу не доцільно, слухати справу без участі захисника і прокурора”. Потім суд розглянув справу і виніс вирок.

Чи правильні дії судді?

Задача 5

По справі Устименко І.І. і Волкова Н.М., по справам яких було проведено підготовчий судовий розгляд по обвинуваченню в розбійному нападі, на судове засідання з’явилися свідки і потерпілі Макаров О.З. і Сватова І.О. На судовий розгляд з’явився лише свідок Теплов О.М., потерпілі і інші свідки в суд не з’явилися, довідок про вручення їм повісток в справі не було. Прокурор запропонував слухати справу в відсутності свідків, які не з’явилися, захисник підтримав думку прокурора. Суд ухвалив: слухати справу. Обвинувачені Устименко і Волков, які на досудовому слідстві визнали себе винними, на судовому розгляді відмовились від раніш даних ними показань і наполягали на тому, що вони невинні. Суд допитав обвинувачених, оголосив показання, дані ними на досудовому слідстві, допитав свідка Теплового, оголосив показання, дані на досудовому слідстві потерпілими і іншими свідками і виніс вирок.

Оцініть правильність дій суду?

Рекомендована література до теми

1. Альбрехт, П.-А. Забытая свобода. Принципы уголовного права и европейской безопасности [Текст] / П.-А. Альбрехт. - Харьков : Право, 2012. - 184 с.
2. Амеліна, А. С. Дотримання конституційних прав і свобод у кримінальному судочинстві [Текст] / А. С. Амеліна // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. Спец. вип. - 2011. - № 8. - С. 266-270.
3. Апостолова, Н. Н. Разумный срок уголовного судопроизводства [Текст] / Н. Н. Апостолова // Рос. юстиция. - 2010. - № 9. - С. 63-66.
4. Аширбекова, М. Т. Соблюдение разумного срока как качественная характеристика производства по уголовному делу [Текст] / М. Т. Аширбекова // Рос. юстиция. - 2010. - № 12. - С. 64-66.
5. Баев, О. Я. К проблеме правового закрепления положения о «разумности срока уголовного судопроизводства» [Текст] / О. Я. Баев // Криминалист первопечатный. - 2010. - № 1. - С. 11-26.
6. Банчук, О. А. Вимоги статті 6 Конвенції про захист прав людини та основних свобод до процедури здійснення судочинства [Текст] / О. А. Банчук, Р. О. Куйбіда. - К. : Леста, 2005. - 116с.
7. Барташук, Л. П. Ретроспективний аналіз забезпечення права людини на повагу до гідності у кримінальному судочинстві [Текст] / Л. П. Барташук // Адвокат. - 2010. - № 7. - С. 23-28.
8. Барчук, Г. І. Презумпція невинуватості як один із принципів кримінального процесу [Текст] / Г. І. Барчук, П. Ю. Чеханюк // Наук. вісн. КНУВС. - К., 2010. - Вип. 4 (71). - С. 54-62.
9. Беднарська, В. М. Питання принципів кримінального судочинства в доказовій діяльності. [Текст] / В. М. Беднарська, О. С. Корнеєва // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. - 2010. - Вип. 2. - С. 85-88.
10. Безпалько, І. Л. Система принципів кримінального процесу та проблема їх класифікації. [Текст] : монографія / І. Л. Безпалько. - Х. : ФІНИ, 2011. - 215 с.
11. Гриненко, С. О. Реалізація принципу безпосередності у досудових стадіях кримінального процесу України [Текст] : монографія / С. О. Гриненко. - Х. : Оберіг, 2008. - 220 с.
12. Грошевий, Ю. М. Забезпечення свободи в кримінальному судочинстві [Текст] / Ю. М. Грошевий // Вибр. праці. - Х. : Право, 2011. - С. 578-582.
13. Грошевий, Ю. М. Реформа кримінально-процесуального законодавства та захист прав і свобод людини і громадянина [Текст] / Ю. М. Грошевий // Вибр. праці. - Х. : Право, 2011. - С. 439-451.
14. Гутник, П. М. Сучасні проблеми гласності судового розгляду з позицій практикуючого адвоката [Текст] / П. М. Гутник // Адвокат. - 2010. - № 7. - С. 20-22.

15. Дикарев, И. С. Соотношение принципов публичности и состязательности в уголовном судопроизводстве (исторический аспект) [Текст] И. С. Дикарев // Государство и право. — 2012. — №5.-С. 88-95.
16. Доля, Е. Принцип законности в уголовном судопроизводстве: онтологический, гносеологический и правовой аспекты [Текст] / Е. Доля // Законность. - 2010. - № 1. - С.3-8.
17. Карабут, Л. В. Принцип публічності у кримінальному процесі України [Текст] : монографія / Л. В. Карабут. - Луганськ : Луган. держ. ун-т внутр. справ, 2010. - 166 с.
18. Кочура, А. В. Презумпція невинуватості як галузевий принцип кримінального судочинства та її нормативний зміст [Текст] / А. В. Кочура // Право і безпека. - 2010. - № 4. - С. 163-166.
19. Кузьмічова, Є. В. Принципи забезпечення охорони лікарської таємниці у кримінальному процесі України [Текст] / Є. В. Кузьмічова // Наук. вісн. КНУВС. - К., 2010. - Вип. 3 (70). - С. 104-112.
20. Куковинець, А. Проблеми реалізації принципу поваги честі та гідності особи при провадженні слідчих дій [Текст] / А. Куковинець, Е. Манівлець // Підприємництво, госп-во і право.-2012.-№3.-С. 129-131.
21. Кучинська, О. Забезпечення права на захист та кваліфіковану правову допомогу в кримінальному провадженні [Текст] / О. Кучинська // Юрид. Україна. - 2012. - № 4. - С. 65-69.
22. Кучинська, О. П. Принцип поваги до честі і гідності людини у кримінальному процесі [Текст] / О. П. Кучинська // Адвокат. - 2012. - № 4. - С. 17-19.
23. Лисогор, В. Презумпція невинуватості - основний принцип кримінального процесу в правовій державі [Текст] / В. Лисогор, Н. Махначова // Підприємництво, госп-во і право. - 2010. -№ 1.-С. 145-148.
24. Літвінова, І. Ф. Забезпечення недоторканності житла чи іншого володіння особи в кримінальному процесі [Текст]: монографія /І. Ф. Літвінова. - К.: О. С. Ліпкан, 2012. - 230 с.
25. Лобойко, Л. М. «Розумність» строків у кримінальному процесі [Текст] / Л. М. Лобойко // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. - 2008. - Вип. 4. - С. 248-257.
26. Маляренко, В. Т. Конституційні засади кримінального судочинства [Текст] / В. Т. Маляренко ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. - К.: Юрінком Інтер, 1999. -318 с.
27. Маркуш, М. А. Принцип змагальності в кримінальному процесі України [Текст] : монографія / М. А. Маркуш. - Х.: Бібліотека юриста, 2007. - 208 с.
28. Мотрич, А. В. Презумпція невинуватості за законодавством України та Російської Федерації [Текст] / А. В. Мотрич // Наук. вісн. КНУВС. - К., 2010. - Вип. 1 (68). - С. 124-130.
29. Навроцька, В. В. Засада диспозитивності та її реалізація в кримінальному процесі України [Текст] : монографія / В. В. Навроцька ; Львів. ДУВС. - Львів, 2010. - 439 с.

30. Назаров, В. В. Конституційні права людини та їх обмеження у кримінальному процесі України [Текст] : монографія / В. В. Назаров. - Х. : Золота миля, 2009. - 400 с.
31. Нор, В. Презумпція невинуватості як принцип кримінального судочинства та його інтерпретація Європейським судом із прав людини [Текст] / В. Нор // Вісн. Львів, ун-ту. Сер. юрид.-2011.-Вип. 53,-С. 389-402.
32. Овчаренко, О. М. Доступність правосуддя та гарантії його реалізації [Текст] / О. М. Овчаренко. - Х. : Право, 2008. - 304 с.
33. Прокопенко, О. Б. Право на справедливий суд: концептуальний аналіз і практика реалізації [Текст] / О. Б. Прокопенко. - Х., 2011.
34. Решняк, М. Г. Реализация принципа презумпции невиновности в уголовном судопроизводстве: теория и практика [Текст] / М. Г. Решняк // Рос. юстиция. - 2010. - № 9. - С. 34-38.
35. Сакара, Н. Ю. Проблема доступності правосуддя у цивільних справах [Текст] / Н. Ю. Сакара. - Х.: Право, 2010. - 256 с.
36. Смоков, С. М. Гарантії застосування заходів процесуального примусу у кримінальному судочинстві України [Текст] / С. М. Смоков, К. Г. Горелкіна. - Одеса : Астропринт, 2012. — 148 с.
37. Стратонов, В. Публічно-приватні засади побудови та організації кримінального судочинства [Текст] / В. Стратонов, М. Леоненко // Вісн. прокуратури. -2012. -№ 2. - С. 87-91.
38. Тищенко, О. І. Застосування та оскарження запобіжного заходу у вигляді взяття під варту в досудовому провадженні у кримінальних справах [Текст] : навч.-практ. посіб. / О. І. Тищенко. -Х. : Фіні, 2011. - 132 с.
39. Уваров, В. Г. Інститут запобіжних заходів за новим КПК України в контексті міжнародних стандартів [Текст] / В. Г. Уваров // Право і суспільство. - 2012. - № 2. - С. 294-297.
40. Шевчук, С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції [Текст] / С. Шевчук. - Вид. 3-тє. - К.: Реферат, 2010. — 848 с.
41. Шило, О. До питання реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у порядку судово-контрольного провадження в досудових стадіях кримінального процесу [Текст] / О. Шило // Вісн. Акад. прав, наук України. - 2011. - № 1 (64). - С. 164-172.
42. Шило, О. Г. Теоретико-прикладні основи реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у досудовому провадженні в кримінальному процесі України [Текст] / О. Г. Шило. - Х.: Право, 2011. - 472 с.
43. Шумило, М. Є. Реалізація конституційного принципу таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції у досудових стадіях кримінального процесу України [Текст]: монографія / М. Є. Шумило, В. С. Рудей. - Х.: СПДФО Бровін О. В., 2012. — 208 с.
44. Ялова, О. Деякі аспекти застосування державної мови у судочинстві України [Текст] / О. Ялова // Право України. - 2010. - № 3. - С. 266-271.

45. Яновська, О. Г. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства [Текст]: монографія / О. Г. Яновська. - К.: Прецедент, 2011. - 303 с.

2.3 Тема 3. Суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності

План

1. Поняття і класифікація суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності.
2. Кримінальні процесуальні функції.
3. Державні органи і посадові особи, які ведуть процес.
4. Особи, які захищають свої або представлювані інтереси в кримінальному процесі.
5. Особи, які відіграють допоміжну роль в кримінальному процесі.

Завдання

1. Порядок формування списків присяжних засідателів.
2. Порівняльна характеристика присяжних і народних засідателів.
3. Інститут забезпечення безпеки – невід'ємна частина кримінального процесу.

Теми рефератів

1. Процесуальне положення органів і посадових осіб: історія і сучасність.
2. Історичний і зарубіжний досвід регламентації статусу основних учасників процесу.
3. Порядок обрання присяжного засідателя.
4. Процесуальний статус присяжного засідателя.
5. Суд присяжних: позитив, негатив

Практичні завдання

Задача 1. Карасика було засуджено за хуліганство.

Судова колегія у кримінальних справах апеляційного суду, переглянувши справу в апеляційному порядку, скасувала вирок і повернула справу на новий розгляд. Взято до уваги такі обставини: як видно з висновку судово-психіатричної експертизи, проведеної на досудовому слідстві, Карасик К. виявляв ознаки розумової відсталості в ступені легкої дебільності. У школі він вчився слабо, у 5 і 6 класах залишався на другий рік і у зв'язку з психічними вадами був демобілізований з армії. Захисник брав участь у справі Карасика К. при ознайомленні з матеріалами закінченого досудового слідства. У суді першої інстанції його не було.

Оцініть правильність рішення суду апеляційної інстанції. Коли участь захисника у кримінальній справі є обов'язковою?

Задача 2

У судовому засіданні Хайман Х. і Петухов П., які обвинувачувались за ч.2 ст.152 КК, заявили відвід державному обвинувачеві - прокурору Костишину. У своєму клопотанні вони зазначили, що заявляють відвід прокурору тому, що він у процесі досудового слідства погрожував "засадити їх надовго в тюрму".

Суд задовольнив клопотання обвинувачених і виніс ухвалу про відвід прокурора. Однак через 5 днів у судовому засіданні у цій же справі знову взяв участь той самий прокурор, щодо якого обвинувачені і їх захисники знову заявили відвід, виклавши ті ж самі мотиви. Суд відхилив клопотання як необґрунтовані, взявши до уваги також пояснення прокурора про те, що на даний час ніхто з працівників прокуратури не може його замінити.

Засуджені Хайман і Петухов та їх захисники звернулися до апеляційного суду з апеляційними скаргами, у яких виклали зазначені обставини.

Чи були законні підстави для відводу прокурора?

Яке рішення має винести апеляційна інстанція за скаргами обвинувачених та їх захисників?

Задача 3

Апеляційний суд, переглядаючи справу про хуліганство Сидорова С. і Безпалого Б., встановив, що державне обвинувачення в суді першої інстанції підтримувала помічник прокурора району Борисова О., яка є рідною сестрою старшого слідчого райвідділу внутрішніх справ Москаленка М., котрий проводив розслідування по справі.

Яке рішення має прийняти апеляційний суд, на якій підставі?

Задача 4

Слідчий, який проводив розслідування кримінальної справи за підозрою Андрєєва А. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.3 ст.296 КК України російською мовою, допитав підозрюваного, потерпілу Степанову Т. і свідка Павлова П. їх рідною мовою - марійською, а протоколи допитів оформив російською мовою. Переклад їх показань, зафіксованих в протоколах, з російської мови на марійську робив сам.

Оскільки слідчий добре володів і російською, і марійською мовами, ніяких зауважень на такий порядок спілкування з слідчим ні підозрюваний, ні потерпіла, ні свідок не висловлювали.

В анкетних частинах протоколів допитів потерпілої і свідка суд виявив записи "перекладача не потребую", у протоколах допиту Андрєєва А. такого запису не було.

Чи були допущені порушення закону слідчим? Якщо були, то які саме і як суд має на них реагувати?

Задача 5

Обвинувачений Годунов Г. заявив відвід слідчому райвідділу внутрішніх справ Кривоножку К. на тій підставі, що той, працюючи раніше оперуповноваженим карного розшуку, проводив у цій же справі дізнання.

Хто і як повинен вирішити питання про відвід?

Рекомендована література до теми

1. Конституція України: науково-практичний коментар [Текст] / В. Я. Тацій, О. В. Петришин, Ю. Г. Барабаш та ін.; Нац. акад. прав, наук України. - 2-ге вид. - Х.: Право, 2011.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація. В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х.: Право, 2012. - 768 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація. В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х.: Право, 2012. - 664 с.

4. Басай, В. Д. До питання про застосування слідчим власних спеціальних знань у протек: розкриття та розслідування злочинів [Текст] / В. Д. Басай // Криміналістика ХХІ століття. - Х. Право, 2010.-С. 576-579.

5. Басиста, І. В. Прийняття і використання рішень слідчого на стадії досудового; розслідування [Текст]: монографія /І. В. Басиста. - Івано-Франківськ : Тіповіт, 2011 —532с .

6. Бездітний, В. Кримінальний процес - 2013: щодо окремих норм, які регулюють роль захисника по справі [Текст] / В. Бездітний, Т. Пашковська // Юрид. газ. -2013.-5 лют. (№ 6). - С. 8-9.

7. Біленко, Б. Новели в процесуально-правовому статусі захисника згідно з новим >13 України [Текст] / Б. Біленко // Юрид. журн. - 2012. - № 9. - С. 77.

8. Гайворонська, І. Потерпілий як сторона примирення в справах публічного обвинувачення у кримінально-процесуальному праві України [Текст] /І. Гайворонська // Вісн. Львів, ун-ту. Серія юрид. - Львів, 2010. -Вип. 50. - С. 346-351.

9. Гладкіх, В. Ю. Поняття та ознаки розсуду слідчого в кримінальному процесі [Текст] / В. Ю. Гладкіх // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. Спец. вип. - 2011. - № 8. - С. 247-253.

10. Гловюк, І. В. Судова діяльність у досудових стадіях кримінального процесу [Текст] : монографія /І. В. Гловюк. - Одеса : Фенікс, 2010. - 230 с.

11. Городовенко, В. В. Принципи судової влади [Текст]: монографія / В. В. Городовенко. - Х.: Право, 2012.-448 с.

12. Гошовська, Т. В. Роль адвокатури при здійсненні захисту у кримінальній справі: позитивний прояв судово-правового реформування

[Текст] / Т. В. Гошовська, Н. Л. Дроздович // Вісн. Верхов. Суду України. - 2012. - № 9. - С. 28-34.

13. Грошевий, Ю.М. Роль суду в змагальному кримінальному процесі судочинства [Текст] / Ю. М. Грошевий // Вибр. праці. - Х. : Право, 2011. - С. 430—439.

14. Давиденко, С. В. Потерпілий як суб'єкт кримінально-процесуального доказування [Текст]: монографія / С. В. Давиденко. - Х. : Фінн, 2008. - 296 с.

15. Долежан, В. Проблеми участі прокурора у кримінальному судочинстві в аспекті судової реформи [Текст] / В. Долежан // Право України. - 2010. - № 5. - С. 48-54.

16. Дячук, В. І. Спеціальні знання у кримінально-процесуальній діяльності [Текст] / В. І. Дячук // Наук. вісн. НАВС. - К., 2011. - Вип. 4 (77). - С. 202-209.

17. Єна, І. В. Проблемні питання правильного визначення меж кримінально-процесуальної компетенції прокурора в досудовому провадженні [Текст] / І. В. Єна // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. - Спец. вип. -2011. -№ 5. - С. 293-301.

18. Зейкан, Я. П. Захист у кримінальній справі [Текст] : наук.-практ. комент. / Я. П. Зейкан. - Вид. 5-те, стер. - К. : КНТ : Вид. Ліпкан О. С., 2011. - 600 с.

19. Іщенко, А. В. Слідчі помилки: сутність, методи дослідження та шляхи запобігання [Текст]: монографія / А. В. Іщенко А. Б. Марченко ; МВС України ; Луган. ДУВС. - Луганськ, 2010.-215 с.

20. Ковальова, Н. В. Правозахисна діяльність прокурора і суду на досудовому слідстві [Текст] / Н. В. Ковальова//Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. -2012. -№ 1. - С. 255-263.

21. Ковтун, Н. Н. Следственный судья в уголовном судопроизводстве: за и против [Текст] / Н. Н. Ковтун // Рос. юстиция. - 2010. - № 9. - С. 41-45.

22. Корсун, В. Судовий контроль у досудових стадіях кримінального процесу [Текст] /

В. Корсун // Підприємництво, госп-во і право. - 2010. - № 10. - С. 193-195.

23. Кухарук, Ю. О. Відвід у кримінальному судочинстві та усунення захисника від участі у справі [Текст] / Ю. О. Кухарук // Юрид. наука. -2011. - № 4/5. - С. 170-177.

24. Кучинська, О. Забезпечення права на захист та кваліфіковану правову допомогу в кримінальному провадженні [Текст] / Оксана Кучинська // Юрид. Україна. - 2012. - № 4. - С. 65-69.

25. Лапкін, А. В. Роль прокурора в забезпеченні прав і законних інтересів потерпілого у кримінальному судочинстві України [Текст]: монографія / А. В. Лапкін. -Х.: Право, 2012. - 263 с.

26. Пожар, В. Г. Щодо підстав втрати особою процесуального статусу представника у кримінальному судочинстві [Текст] / В. Г. Пожар // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. Спец. вип. - 2011. - № 8. - С. 401-408.
27. Романюк, Б. В. Участь спеціаліста на стадії досудового слідства [Текст] : навч. посіб. / Б. В. Романюк ; МОН України ; МНДЦПБОЗ при РНБО України. - К., 2010. - 303 с.
28. Сердюк, В. В. Верховний Суд України в системі розподілу функцій влади [Текст] / В. В. Сердюк. - К.: Істина, 2007. - 232 с.
29. Спусканюк, Ю. Повноваження прокурора в стадії досудового розслідування у зв'язку з реформуванням кримінально-процесуального законодавства України [Текст] / Ю. Спусканюк // Вісн. прокуратури. - 2012. - № 7. - С. 89-92.
30. Татаров, О. Ю. Удосконалення процесуального статусу слідчих як складова реформування системи кримінального судочинства [Текст] / О. Ю. Татаров // Наук. вісн. НАВС. - К., 2011. - № 4. - С. 154-163.
31. Туманянц, А. Р. Следственный судья как субъект уголовной процессуальной деятельности [Текст] / А. Р. Туманянц // Уголов. судопроизводство. - 2013. - № 1. — С. 11-15.
32. Туманянц, А. Р. Слідчий суддя як суб'єкт реалізації судових функцій у досудовому провадженні [Електронний ресурс] / А. Р. Туманянц // Форум права. - 2011. - № 2. - С. 896- 901. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/1ltarudt.pdf>.
33. Удалова, Л. Д. Суд як суб'єкт кримінально-процесуального доказування [Текст] : монографія / Л. Д. Удалова, В. Я. Корсун. - К. : Скіф, 2012. - 166 с.
34. Шило, О. Г. Теоретико-прикладні основи реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у досудовому провадженні в кримінальному процесі України [Текст] / О. Г. Шило. - Х. : Право, 2011. - 472 с.
35. Щерба, В. М. Надання правової допомоги свідку у кримінальному процесі [Текст] / В. М. Щерба // Наук. вісн. НАВС. - К, 2011. - Вип. 3 (76). - С. 119-130.
36. Юрчишин, В. М. Відносини прокурора із захисником у досудовому розслідуванні за новим КПК України [Текст] / В. М. Юрчишин // Адвокат. - 2012. - № 9. - С. 19-22.
37. Юрчишин, В. М. Прокурор як керівник досудового розслідування [Текст] / В. М. Юрчишин // Адвокат. - 2012. - № 7. - С. 26-30.

2.4 Тема 4. Доказування і докази в кримінальному процесі

План

1. Поняття кримінального процесуального доказування. Доказове право
2. Збирання доказів та їх процесуальних джерел.
3. Перевірка та оцінка доказів та їх джерел.
4. Предмет, межі і суб'єкти доказування.
5. Поняття і класифікація доказів та їх джерел.
6. Характеристика джерел доказів:
 - а) показання свідків;
 - б) показання потерпілого;
 - в) показання підозрюваного і обвинуваченого;
 - г) висновок експерта;
 - д) протокол слідчих (розшукових), негласних (розшукових) дій;
 - є) речові докази;
 - ж) документи.

Завдання

1. Допустимість використання у доказуванні фактичних даних, отриманих за допомогою сучасних наукових методів і засобів.
2. Оцінка та використання доказів, отриманих органами адміністративної юрисдикції.
3. Види науково-технічних засобів, які використовуються при збиранні та перевірці доказів (джерел доказів).
4. Процесуальний порядок застосування науково-технічних засобів і перспективи подальшого їх вдосконалення у кримінальному процесуальному доказуванні.
5. Тактичні особливості допиту свідка, потерпілого.
6. Використання у доказуванні матеріалів оперативно-розшукової діяльності.

Теми рефератів

1. Встановлення об'єктивної істини – мета доказування у кримінальному процесі.
2. Поняття, зміст істини, що підлягає доказуванню.
3. Основні етапи розвитку доказового права.
4. Доказове право і теорія доказів.
5. Встановлення істини як мета доказування.
6. Особливості процесу доказування в окремих стадіях кримінального судочинства.
7. Основи доказування в кримінальному процесі зарубіжних країн.
8. Імунітет свідка.

9. Показання з чужих слів
10. Належність і допустимість доказів у кримінальному процесі.
11. Правила користування непрямими доказами

Практичні завдання

Задача 1

Адвокат Павлов П., викликаний слідчим на допит як свідок по справі Троянова Т., який підозрювався в нанесенні тілесних ушкоджень своїй жінці, заявив слідчому, що не може давати показань по даній справі, так як є єдиним адвокатом у районі і вже обіцяв Троянову Т. участь у справі в якості його захисника по закінченні досудового слідства і при розгляді справи в суді.

Чи може адвокат Павлов бути допитаний як свідок?

Задача 2

При розслідуванні справи за підозрою Житнікова О.М. в зловживанні службовим становищем у розпорядженні слідчого були документи, в яких мали місце підробки, виконані, як показав на допиті підозрюваний, його рукою. Враховуючи визнання підозрюваного, а також ті обставини, що для встановлення фактів підробок закон не потребує обов'язкового провадження експертизи, слідчий відмовив у клопотанні захисника обвинуваченого про призначення відповідної експертизи. Мотивуючи своє рішення, слідчий послався також на те, що довгий час працював експертом у криміналістичній науковій установі і сам володіє необхідними знаннями, щоб зробити висновок про підробку документів.

Чи правильно вчинив слідчий? Чи потрібно проводити експертизу в випадках, коли за законом вона не обов'язкова, але для вирішення виниклих питань необхідні спеціальні знання?

Задача 3

Громадянину Єршову О.О. було повідомлено про підозру у тому, що він був посередником при передачі хабара Немчинову С.В.

Єршов О. винним себе не визнав і показав, що з Немчиновим С. ніколи не зустрічався і не знає його. При проведенні обшуку в квартирі Єршова Є. виявлено лист Немчинова С., в якому останній призначив Єршову місце для зустрічі в визначений час.

Чи є цей лист при обшуку Немчинова письмовим або й речовим доказом? Як повинен вчинити слідчий з виявленим при обшуку листом Немчинова?

Задача 4

Старший слідчий прокуратури області Карасик К. після проведення всіх можливих, на його думку, слідчих дій у справі про умисне вбивство з особливою жорстокістю громадянина Косенка В., виніс постанову про зупинення досудового розслідування.

Рідний брат загиблого - Косенко М., юрисконсульт одного з підприємств, який ще донедавна працював старшим слідчим прокуратури сусідньої області, взявся самотужки розкрити цей тяжкий злочин. Маючи ще при собі службове посвідчення старшого слідчого, він звично для себе провів допити ряду свідків, очні ставки та інші слідчі дії і таким чином зібрав достатню інформацію про причетність до вбивства свого брата якогось Яцика. Всі зібрані і складені ним документи Косенко М. разом із своїм поясненням про шляхи своїх пошуків убивці передав прокурору області.

Оцініть доказове значення поданих Косенком М. документів.

Що має робити прокурор у цій ситуації?

Що змінилося б у відповіді, якби Косенко М. ще працював на час пошуків особи, винної у вбивстві його брата, у прокуратурі сусідньої області?

Задача 5

Посада О.О. був засуджений апеляційним судом за ч.4 ст.152 КК за зґвалтування 13 серпня 2013 р. 10-річної дівчини Лесі К. Як видно з матеріалів справи, 13 серпня потерпіла була доставлена в лікарню матір'ю, яка заявила медичним працівникам про зґвалтування її дочки невідомим.

На допитах на досудовому слідстві і в суді Леся показала, що зґвалтував її невідомий чоловік високого зросту, який мав на лівій щоці невеличку родимку. На ньому були, за її словами сіра, з голубою смужкою сорочка, коричневі черевики. На голові у нього було кепі чорного кольору, а на руці - годинник з коричневим ремінцем.

21 серпня 2013 р., коли Леся перебувала в лікарні на лікуванні, туди ж за одержанням медичної допомоги у зв'язку з порізом руки звернувся Посада О.О. Медсестра Іщенко і санітарка Кропива, знаючи зі слів потерпілої прикмети чоловіка, який її зґвалтував, і вважаючи, що Посада О.О. своїм зовнішнім виглядом схожий на цього чоловіка, сказали про це Лесі К., а потім показали їй Посаду.

Леся на запитання Іщенко, чи не цей чоловік її зґвалтував, відповіла, що цей "дядечко" (Посада) схожий на того чоловіка, який її зґвалтував, але у того "волосся було темне, а у цього світле". Коли ж до лікарні була викликана мати потерпілої, то Леся їй сказала, що в коридорі вона бачила чоловіка, який її зґвалтував.

На цій підставі 22 серпня 2013 р. Посада О.О. був заарештований і пред'явлений Лесі К. для впізнання. Та заявила, що впізнає в ньому чоловіка, який її зґвалтував.

Того ж дня на квартирі Посади О. було проведено обшук, і для впізнання Лесі було пред'явлено ряд його носильних речей, з яких вона впізнала штани сірого кольору, сорочку з штучного шовку сірого кольору з довгими

рукавами і голубою смужкою і черевики кольору кави. При цьому потерпіла пояснила, що саме в цьому одязі Посада був у день її зґвалтування.

Посада О. винним себе не визнав і як на досудовому слідстві, так і в суді стверджував, що вчинити злочин, який ставиться йому в вину, не міг, бо 13 серпня знаходився в іншому місці.

Класифікуйте і оцініть докази, а також обґрунтованість вироку суду.

Рекомендована література до теми

1. Багрій, М. Особливості тактики збирання та перевірки непрямих доказів при здійсненні окремих слідчих дій [Текст] / М. Багрій // Вісн. Львів, ун-ту. Серія юрид. - Львів, 2010. — Вин. 50,-С. 318-327.

2. Белоковылский, М. С. Спорные вопросы проверки и оценки допустимости доказа-тельств в ходе предварительного расследования [Текст] / М. С. Белоковылский // Рос. следо-ватель. - 2010. - № 7. - С.4-7.

3. Благодир, В. С. Суб'єкти доказування в судових стадіях кримінального процесу [Текст] / В.С. Благодир // Вісн. Запоріз. юрид. ін-ту. - 2011. - № 3. - С. 243-253.

4. Божьев, В. Издержки системного характера при корректировке норм УПК о доказывании и преюдиции [Текст] / В. Божьев // Законность. - 2010. - № 6. - С. 3-7.

5. Бочаров, Д. У пошуках химери або дещо про «об'єктивні властивості» доказів [Текст] / Д. Бочаров // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 5. - С. 159-163.

6. Вапнярчук, В. Сторона кримінально-процесуального доказування [Текст] / В. Вапнярчук // Вісн. Акад. прав, наук України. - 2012. - № 1 (68). - С. 217-223.

7. Гмирко, В. В. «Технологічні» засади як складова способу доказування [Текст] / В. В. Гмирко // Наук. вісн. Львів, держ. ун-ту внутр. справ. - 2011. - № 4. - С. 314-323.

8. Гмирко, В. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма. Теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація [Текст] : монографія / В.Гмирко. - Д. : Акад. мит. служби України, 2010. - 314 с.

9. Головки, Л. Доказательственное значение в Российской Федерации материалов, раскрытых по решению иностранного суда [Текст] / Л. Головки // Уголов. право. - 2010. - № 1. - С. 104-107.

10. Грошевий, Ю. М. Докази і доказування у кримінальному процесі [Текст] : наук.-практ. посіб. / Ю. М. Грошевий, С. М. Стахівський. - 2-ге вид., стер. - К. : КНТ, 2007. - 270 с.

11. Дроздович, Н. Законодавче закріплення принципу вільної оцінки доказів у країнах романо-германської правової системи [Текст] Н. Дроздович // Підприємництво, госп-во і право. - 2010. - № 2. - С. 137-140.

12. Карлаш, И. А. История развития института представления доказательств лицами, вовлеченными в уголовный процесс [Текст] / И. А.

Карлаш // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Спец. вип. - 2011. - № 5. - С. 301-308.

13. Комісарчук, Ю. А. Поняття та зміст кримінально-процесуального доказування [Текст] / Ю. А. Комісарчук // Наук. вісн. Львів, держ. ун-ту внутр. справ. - 2011. - № 4. - С. 333-343.

14. Лобойко, Л. Н. Реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні (2006-2011 роки) [Текст] : монографія. Ч. 1. Загальні положення і досудове провадження / Л. Н. Лобойко. - К. : Істина, 2012. - 288 с.

15. Пиук, А. В. Роль внутрешнього убеждения судьи в решении вопросов допустимости уголовно-процессуальных доказательств [Текст] / А. В. Пиук // Рос. юстиция. - 2012. - №4.-С. 39-12.

16. Стахівський, С. М. Теорія і практика кримінально-процесуального доказування [Текст] : монографія / С. М. Стахівський. - К. : НАВСУ, 2005. - 271 с.

17. Шейфер, С. А. Доказательства и доказывание по уголовным делам: проблемы теории и правового регулирования [Текст] : монографія / С. А. Шейфер. - М. : Норма, 2012. - 240 с.

18. Шеремет, А. П. Теоретичні основи джерел доказової інформації [Текст] : монографія / А. П. Шеремет ; Київ, ун-т права, Нац. акад. наук України. - К. : Європ. ун-т, 2012. - 111 с.

19. Шумило, М. Є. Непрямі докази в кримінальному процесі України [Текст] : монографія / М. Є. Шумило. - Х. : СПД ФО Брові О. В., 2012. - 206 с.

20. Шумило, М. Є. Поняття «докази» у Кримінальному процесуальному кодексі України: спроба критичного переосмислення ідеології нормативної моделі [Текст] / М. Є. Шумило Вісн. Верхов. Суду України. - 2013. - № 2 (150). - С. 40-48.

2.5 Тема 5. Загальні положення досудового розслідування

План

1. Поняття стадії досудового розслідування.
2. Форми досудового розслідування: дізнання та досудове слідство.
3. Поняття та характеристика загальних положень досудового розслідування.

Завдання

1. Використання групового (бригадного) методу розслідування кримінальної справи.
2. Забезпечення прав учасників досудового слідства.
3. Недопустимість розголошення даних досудового слідства.

4. Складання процесуальних документів при провадженні досудового розслідування.
5. Використання науково-технічних засобів при розслідуванні злочинів.
6. Залучення громадськості при розкритті і розслідуванні злочинів.
7. Виявлення причин та умов, які сприяли вчиненню злочину, та вжиття заходів до їх усунення.

Теми рефератів

1. Застосування заходів процесуального примусу на стадії досудового розслідування.
2. Досудове слідство і дізнання.
3. Процесуальний статус слідчого.
4. Процесуальні форми, принципи та правові основи взаємодії слідчого з працівником оперативного підрозділу та експертом.
5. Особливості реалізації принципів кримінального процесу на стадії досудового розслідування.
6. Судовий контроль і нагляд прокурора за дотриманням законів при проведенні досудового розслідування

Практичні завдання

Задача 1. 20-річні Шамко Н. і Киричук К. та 16-річний Гуцу Г. протягом трьох місяців спільно вчинили ряд крадіжок особистого майна громадян з проникненням у житло в містах Чернівці, Івано-Франківськ і Київ. Під час чергової крадіжки в Києві вбили господаря квартири, який раптово повернувся додому. У Львові, при спробі винести викрадене з квартири, їх було затримано.

Де слід зосередити розслідування злочинних дій цих осіб?

Задача 1

Мармеладов М. і Галушка Г. підозрювались у вчиненні в ніч з 10 на 11 жовтня групового зґвалтування Заріцької. Тієї ж ночі Заріцька була зґвалтована також Хачатуровим Х.

Посилаючись на те, що в обох випадках потерпіла і свідки одні і ті ж, події пов'язані між собою, слідчий виніс постанову про об'єднання справ в одне провадження.

Оцініть правильність рішення слідчого.

Задача 2

17 вересня 2013 р. з кримінальної справи по обвинуваченню Шані, Курасова і Назарова, провадження по якій розпочалося 29 серпня 2013р., виділено в окреме провадження справу щодо неповнолітнього Назарова.

З якого моменту слід обчислювати строк досудового розслідування по виділеній кримінальній справі?

Задача 3

При розслідування кримінальної справи за підозрою Ярошенка О.В. у вчиненні квартирних крадіжок було встановлено, що Ярошенко О.В. діяв не сам, а входив до складу злочинної групи з п'яти чоловік, яка вчинила десятки подібних та інших злочинів на території різних населених пунктів України.

Слідчий звернувся до керівника органу досудового розслідування з проханням вирішити питання про створення слідчої групи.

Хто і як це має зробити?

Задача 4

Під час огляду місця події, коли слідчий з участю судово-медичного експерта перейшов до огляду трупа, понятя Осадча О. знепритомніла, побачивши знівечене обличчя загиблого.

Як бути слідчому, маючи на увазі, що огляд провадився у безлюдному місці, де були, крім самого слідчого, привезених з собою понятих, експерта, ще два працівники міліції? Чи може він продовжити огляд з одним понятим?

Якщо слідчий запрошує іншого понятого, слідча дія продовжується чи починається заново?

Задача 5

Разом зі слідчим на місце події виїхав також судово-медичний експерт, який, оглянувши труп, повідомив слідчому, що смерть настала від трьох ножових ран приблизно дві години тому.

Чи може слідчий записати це до протоколу? Яка роль судово-медичного експерта при огляді місця події?

Рекомендована література до теми

1. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень, затверджена наказом МВС України від 14.08.2012 № 700.

2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/936/1687/5.

3. Інструкція про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затверджена наказом МВС України від 19.11.2012 № 1050.

4. Інструкція про порядок приймання, реєстрації та розгляду в органах прокуратури України заяв, повідомлень про вчинені кримінальні

правопорушення, затверджена наказом Генерального прокурора України від 03.12.2012 № 125.

5. Інструкція про порядок приймання, реєстрації та розгляду в Службі безпеки України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення, затверджена наказом Центрального управління Служби безпеки України від 16.11.2012 № 515 ; зареєстрована в Міністерстві юстиції України 04.12.2012 за № 2022/22334.

6. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затверджене наказом Генерального прокурора України від 17.08.2012 № 69.

7. Аленін, Ю. П. Коментар глави 19 «Загальні положення досудового розслідування» (статті 214-222 КПК) [Текст] / Ю. П. Аленін // Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. - Х. : Одиссей, 2013. - С. 422-440.

8. Гора, І. В. Коментар глави 19 «Загальні положення досудового розслідування» (статті 214-222 КПК) [Текст] / І. В. Гора // Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. - К.: Юстініан, 2012.-С. 463[^]180.

9. Гордін, Л. Я. Слідчо-оперативна група: проблеми створення та діяльності [Текст] / Л. Я. Гордін. - Х. : Фіні, 2009. - 192 с.

10. Баганець, О. Переваги та недоліки нового КПК. Пропозиції щодо внесення змін та доповнень до проекту нового Кримінального процесуального кодексу України [Текст] / О. Баганець // Юрид. вісн. України. - 2012. - 10-16 берез. (№ 10). - С. 6-7 ; 17-23 берез. (№ 11).-С. 6-7.

11. Берназ, В. Регламентация початку досудового розслідування як основа кримінально- процесуального провадження [Текст] / В. Берназ, Н. Неледва // Вісн. прокуратури. - 2013. - № 1.-С. 62-67.

12. Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення [Текст] : матеріали пост. діючого наук.-практ. семінару, 19 жовт. 2012 р. / СБУ, Ін-т підготовки юрид. кадрів для СБУ, Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого ; редкол.: С. Є. Кучерина [та ін.] . - Х.: ТОВ «Оберіг», 2012. - Вип. 4. - 448 с.

13. Статіва, І. І. Початковий етап досудового провадження в сучасному кримінальному процесі: український і західний контексти [Текст] : монографія / І. І. Статіва ; за наук. ред.

14. П. Гмирко ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. - Д.: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2012.-248 с.

15. Татаров, О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико- правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) [Текст] : монографія / О. Ю. Татаров. - Донецьк : ТОВ «ВТП Промінь», 2012. - 640 с.

16. Тищенко, С. Суб'єкти взаємодії сторони обвинувачення під час досудового розслідування [Текст] / С. Тищенко // Вісн. прокуратури. - 2013. - № 1. - С. 49-54.

17. Василенко, О. Питання взаємодії оперативного підрозділу, слідчого та координуюча роль прокурора як процесуального керівника у кримінальному провадженні [Текст] / О. Василенко // Вісн. прокуратури. - 2013. - № 2. - С. 24-28.

18. Фаринник, В. І. Коментар глави 19 «Загальні положення досудового розслідування» (статті 214-222 КПК) [Текст] / В. І. Фаринник // Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х.: Право, 2012. - С. 526-548.

19. Фаринник, В. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків [Текст] / В. Фаринник // Юрид. вісн. України. - 2012. - 21-27 лип. (№ 29). - С. 4

20. Фаринник, В. Початок досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України [Текст] / В. Фаринник // Юрид. вісн. України. - 2012. - 16-22 черв. (№ 24). - С.4.

21. Фастовець, В. Реєстрація заяв та повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення за новим КПК України [Текст] / В. Фастовець // Вісник прокуратури. - 2013. - № 2. - С. 43-51.

22. Юрчишин, В. Загальна характеристика досудового провадження, роль і місце прокуратури в ньому / В. Юрчишин // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 8. - С. 176-180.

2.6 Тема 6. Слідчі (розшукові) дії

План

1. Поняття та види слідчих (розшукових) дій.
2. Допит особи.
3. Пред'явлення особи та речей для впізнання.
4. Проникнення до житла та іншого володіння особи та проведення обшуку.
5. Огляд. Ексгумація трупа .
6. Слідчий експеримент.
7. Освідування.
8. Призначення експертизи.

Завдання

1. Правила оформлення протоколу слідчої дії. Додатки до протоколу слідчої дії.
2. Особливості виклику і допиту неповнолітнього свідка.
3. Підстави та процесуальний порядок застосування до свідка приводу.

4. Особливості виклику і допиту як свідків працівників дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав на території України.

5. Підстави та порядок застосування слідчим і працівником оперативного підрозділу заходів до забезпечення безпеки свідків і потерпілих.

6. Підстави та порядок призначення експертизи. Одержання зразків для експертного дослідження.

7. Особливості призначення експертизи, що проводиться особою, яка не працює в експертній установі.

8. Особливості призначення стаціонарної судово-медичної та судово-психіатричної експертиз.

Теми рефератів

1. Загальні процесуальні умови проведення слідчих(розшукових) дій.
2. Пред'явлення для впізнання у слідчій практиці.
3. Перевірка показань на місці.
4. Ексгумація трупа.
5. Освідування.
6. Слідчий експеримент.

Практичні завдання

Задача 1

Допитана у справі про зґвалтування потерпіла Бартецька О. показала, що насильника можна легко впізнати по численних татуюваннях на ногах, грудях, спині. Вона добре пам'ятала, що на обох ногах у гвалтівника вище колін є по одному татуюванню - "русалки".

Як перевірити показання потерпілої, маючи на увазі, що за підозрою у вчиненні злочину на цей час вже було затримано Кузьменка, неодноразово раніше судимого за насильницькі злочини?

Задача 2

У квартирі Іванютиної, яка підозрювалась в отруєнні громадян талієм, слідчий проводив обшук, під час якого Іванютина непомітно вкинула в кишеню одного з понятих пакунок, у якому була пляшечка з рідиною "клеричі", що містить талій.

Чи може слідчий провести особистий обшук понятого?

Задача 3

12 березня 2013 р. Коробов К., глухонімиий, був викликаний слідчим для допиту як свідок у справі Кришталенка К., який підозрювався у вчиненні умисного тяжкого тілесного ушкодження Милованову М..

Оскільки 12 березня закінчувався строк тримання підозрюваного під вартою, слідчий вирішив не проводити далі пошуку особи, яка б розуміла

знаки глухонімих, а побудувати спілкування з допитуваним свідком у письмовій формі: спочатку він запропонував тому написати на аркуші паперу відомості на кожний пункт анкетної частини протоколу (ці дані слідчий сам вписав до протоколу), потім розписатися про попередження про кримінальну відповідальність за ст.ст. 384, 385 КК. Далі запропонував записати власноручно до протоколу все, що йому відомо про обставини вчинення злочину Кришталенком К.. Після цього запису слідчий одержав від допитуваного власноручно записані відповіді на додаткові запитання і в кінці запис про те, що він, Коробков К., ознайомився з записами в протоколі, зауважень і доповнень не має.

Оцініть дії слідчого.

Задача 3

16 жовтня 2013 р. о 10 год. Шевцов О, викладач політехнічного інституту, з'явився за викликом слідчого для допиту як свідок у справі про хуліганство. Проте слідчий змушений був негайно виїхати на місце виявлення трупа. Тому він дав Шевцову О. бланк протоколу допиту і, попередивши про кримінальну відповідальність за ст.ст. 384, 385 КК, попросив його заповнити анкетну частину протоколу, а також записати все, що йому відомо про обставини вчинення даного злочину, зафіксувавши в кінці, що показання записані власноручно.

Повернувшись за кілька годин з огляду місця події, слідчий приєднав до матеріалів справи залишений свідком Шевцовим О. протокол.

Чи були тут порушені вимоги кримінального процесуального закону щодо порядку допиту свідка?

Задача 4

24 листопада 2013 р. слідчий допитав як свідка у кримінальній справі Друзенко Аллу, 24 листопада 1999 р. народження, в присутності тільки її батька, вчителя історії середньої школи, де навчається Алла.

Чи були порушені слідчим вимоги закону щодо порядку допиту неповнолітнього свідка?

Задача 5

Про проведення одночасного допиту між підозрюваним Філімоновим Ф. і свідком Крючковим К. слідчий склав протокол і запропонував допитаним підписати кожну сторінку протоколу і кожну свою відповідь на поставлені запитання.

Свідок Крючков погодився на це. Підозрюваний же категорично заперечив проти цього і поставив свій підпис лише в кінці протоколу.

Оцініть законність пропозиції слідчого.

Як бути слідчому в зв'язку з відмовою підозрюваного підписати кожну сторінку протоколу?

Рекомендована література до теми

1. Про державну таємницю [Текст]: Закон України // Відом. Верхов. Ради України. -1994. - № 16.-Ст. 93.
2. Про судову експертизу [Текст]: Закон України // Відом. Верхов. Ради України. - 1994. - № 28. - Ст. 232.
3. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах [Текст] : затв. наказом Міністра юстиції України від 12.12.2011 № 3505/5 // Офіц. вісн. України.-2011.-26 груд. (№ 89). -С. 134.-Ст. 3591.
4. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень [Текст] : затв. наказом Міністра юстиції України від 08.01.1998 № 53/5 (у ред. наказу М-ва юстиції України від 26.12.2012 № 1950/5) // Офіц. вісн. України. - 1998. - № 46. - С. 172.
5. Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні [Текст] : затв. Указом Президента України від 10 черв. 1993 р. // Укази Президента України. - 1997. - Т. 1. - С. 813.
6. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження [Текст] : затв. постановою Каб. Міністрів України від 19 листоп. 2012 р. № 1104 // Офіц. вісн. України. - 2012. - 7 груд. -№ 91. - С. 62. - Ст. 3697
7. Правила зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці (в редакції від 05.10.12) [Текст] // Офіц. вісн. України. - 2006. - № 32. - Ст. 2330.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація,
9. В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х. : Право, 2012. - С. 549-627.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар [Текст] / відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. - Х. : Одиссей, 2013. - С. 440-507.
11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар [Текст] / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. - К. : Юстініан, 2012. - С. 481-552.
12. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів [Текст] : наук.-практ. посіб. / авт. кол.: Р. Г. Андреев, Є. М. Блажівський, М. І. Гошовський та ін. - К. : Алерта, 2012. - С. 334-410.
13. Аленин, Ю. П. Процессуальные особенности производства следственных действий [Текст] / Ю. П. Аленин. - Одесса : Центр.-Укр. изд-во, 2002. - 263 с.

14. Галаган, В. І. Процесуальний порядок і тактика пред'явлення для впізнання поза візуальним спостереженням того, кого впізнають : монографія / В. І. Галаган, І. В. Басиста. - К.; Івано-Франківськ, 2007. - 235 с.
15. Грошевой, Ю. М. Досудове розслідування кримінальних справ [Текст] : навч.-практ. посіб. / Ю. М. Грошевой, В. В. Вапнярчук, О. В. Капліна, О. Г. Шило ; за заг. ред. Ю. М. Грошевого. - Х. : Фінн, 2009. - С. 57-129.
16. Денисюк, С. Ф. Обыск в системе следственных действий (тактико-криминалистические проблемы) [Текст]: науч.-практ. пособие / С. Ф. Денисюк, В. Ю. Шепитько. - Харьков : Консум, 1999. - 160 с.
17. Еникеев, М. И. Следственные действия: психология, тактика, технология [Текст]: учеб. пособие / М. И. Еникеев, В. А. Образцов, В. Е. Эминов. - М. : ТК Велби : Проспект, 2008. - 216 с.
18. Колкутин, В. В. Судебные экспертизы [Текст] / В. В. Колкутин, С. М. Зосимов, Л. В. Пу- стовалов и др. - Изд. 3-е, доп. - М. : Юрлитинформ, 2008. - 296 с.
19. Коновалова, В. Е. Допрос: тактика и психология [Текст] : учеб. пособие / В. Е. Коновалова. - Харьков : Консум, 1999. - 157 с.
20. Лазарева, Л. В. Специальные знания и их применение в доказывании по уголовному делу [Текст] / Л. В. Лазарева. - М. : Юрлитинформ, 2009. - 224 с.
21. Лобойко, Л. М. Кримінально-процесуальна регламентація слідчих дій [Текст] : монографія / Л. М. Лобойко, А. П. Черненко. - Д.: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2006. - 168 с.
22. Мінченко, С. І. Гарантії забезпечення прав людини і громадянина при проведенні окремих слідчих дій [Текст] / С. І. Мінченко, О. Є. Омельченко // Наук. вісн. НАВС. - К., 2010. - Вип. 5 (72). - С.71-79.
23. Плева, К. В. Вербальні слідчі дії та їх характеристика [Текст] / К. В. Плева // Наук. вісн. КНУВС. - К., 2008. - Вип. 4. - С. 108-112.
24. Стахівський, С. М. Слідчі дії як засоби збирання доказів [Текст] : наук.-практ. посіб. / С. М. Стахівський. - К. : Атіка, 2009. - 64 с.
25. Шапиро, Л. Г. Специальные знания в уголовном судопроизводстве [Текст] / Л. Г. Шапиро, В. В. Степанов. - М. : Юрлитинформ, 2008. - 224 с.
26. Шейфер, С. А. Следственные действия. Система и процессуальная форма [Текст] / С. А. Шейфер. - М. : Юрид. лит., 1981. - 148 с.
28. Шепитько, В. Ю. Допит на досудовому слідстві (межі допустимого і засоби впливу) [Текст] / В. Ю. Шепитько // Юрид. радник. - 2004. - № 2. - С. 71—73.

2.7 Тема 7. Повідомлення про підозру

План

1. Поняття, зміст та значення повідомлення особи про підозру.
2. Зміст і форма письмового повідомлення про підозру.
3. Порядок повідомлення про підозру. Допит підозрюваного.
4. Зміна повідомлення про підозру.

Завдання

1. Особливості повідомлення про підозру деяким категоріям осіб.
2. Протокол допиту підозрюваного, його форма і зміст.
3. Зміна повідомлення про підозру.
4. Відсторонення підозрюваного від посади.

Теми рефератів

1. Достатні підстави для підозри – основна умова для прийняття рішення.
2. Повідомлення про підозру: форма та зміст.
3. Гарантії забезпечення добровільності дачі показань підозрюваним за діючим законодавством.

Практичні завдання

Задача 1

Гришку Г. і Самохіну С. було повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення за ч.2 ст.187 КК. У ході дальшого розслідування була встановлена неправдивість показань Гришка Г., а також свідка Півня П., на яких ґрунтувався висновок про причетність до вчинення даного злочину Самохіна.

Які процесуальні рішення має прийняти у зв'язку з цим слідчий?

Задача 2

2 жовтня 2013 р. слідчий склав повідомлення про підозру Колоскова у вчиненні кримінального правопорушення за ч.1 ст.368 КК і повідомив захиснику Колоскова адвокату Мирському, що вручати повідомлення буде 3 жовтня 2013 р. о 10 год. Адвокат і обвинувачений звернулись до слідчого з клопотанням про перенесення часу повідомлення про підозру на 7 жовтня, бо до цього часу адвокат буде зайнятий у судовому розгляді іншої справи.

Як слід вирішити це клопотання?

Задача 3

Повідомивши Маркову про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст.367 КК, слідчий вирішив відразу ж перейти до допиту підозрюваного. Останній категорично заперечував проти негайного допиту, зазначивши, що йому потрібно подумати хоча б до наступного дня.

Як бути слідчому?

Задача 4

Носач Н., раніше неодноразово судимий за крадіжки державного майна і особистого майна громадян, ознайомившись з протоколом допиту його як підозрюваного в черговій крадіжці, заявив, що його показання записані неточно, оскільки він говорив зовсім не такою мовою (часто вживав вирази з злочинського жаргону) і поки відповідні поправки не будуть внесені до протоколу, він підписувати його не буде.

Як бути слідчому в цій ситуації?

Задача 5

Бовкун Б. було повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч.2 ст.286 КК - потерпілому Зубку були нанесені тяжкі тілесні ушкодження. Через тиждень після проведених дій слідчий дізнався, що потерпілий помер.

Які процесуальні дії він зобов'язаний виконати у зв'язку з цією обставиною?

Задача 6

Складіть повідомлення про підозру за вигаданими обставинами.

Рекомендована література до теми

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст] : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х. : Право, 2012. - С. 695-699.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар [Текст] / відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. -Х.: Одиссей, 2013. - С. 544-550.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар [Текст] / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. - К. : Юстініан, 2012. - С. 603-610.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів [Текст]: наук.-практ. посіб. / авт. кол.: Р. Г. Андреев, Є. М. Блажівський, М. І. Гошовський та ін. - К. : Алерта, 2012. - С. 462.
5. Туманянц, А. Р. Інститут підозри у кримінальному процесі та

проблеми його реформування [Текст] / А. Р. Тумананц // Унів. наук. зап. - 2011. - № 3 (39). - С. 300-306.

6. Фаринник, В. Повідомлення про злочин [Текст] / В. Фаринник // Юрид. вісн. України. - 2012. - 7-13 лип. (№ 27). - С. 4.

2.8 Тема 8. Зупинення і закінчення досудового розслідування

План

1. Підстави та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування.
2. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження.
3. Закінчення досудового розслідування у зв'язку із звільненням особи від кримінальної відповідальності.
4. Закінчення досудового слідства складанням обвинувального акту.
5. Оскарження рішень та дій слідчого, прокурора та слідчого судді під час досудового провадження.

Завдання

1. Взаємодія слідчого та оперативних підрозділів з метою встановлення місця знаходження підозрюваного і розкриття злочину.
2. Форми закінчення досудового розслідування.
3. Права захисника при ознайомленні з усіма матеріалами справи.
4. Розв'язання клопотань, заявлених при ознайомленні з матеріалами справи.
5. Пред'явлення підозрюваному та іншим учасникам процесу додаткових матеріалів справи.

Теми рефератів

1. Процесуальні переумови зупинення досудового розслідування.
2. Постанова про зупинення досудового розслідування: форма та зміст.
3. Процесуальні дії прокурора, слідчого щодо осіб, інтереси яких зачіпає закриття кримінального провадження.
4. Судовий контроль за законністю закриття кримінальної справи.
5. Обвинувальний акт – завершальний документ досудового розслідування.

Практичні завдання

Задача 1

Шуткевич О., підозрювався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.286 КК, порушив особисте зобов'язання і виїхав з міста у невідомому напрямі. У зв'язку з цим слідчий виніс постанову про зупинення досудового розслідування, оголошення розшуку підозрюваного, зміну запобіжного заходу на тримання під вартою підозрюваного і його етапування.

Чи можна в одній постанові об'єднувати всі ці рішення?

Задача 2

Максимова М. була виявлена в лісосмузі з численними ножовими ранами і доставлена в тяжкому стані до лікарні. У непритомному стані вона перебувала ще 5 діб. Лікарі заборонили слідчому будь-який контакт з потерпілою ще протягом не менше одного місяця. Оскільки осіб, які б дали якісь показання про обставини вчиненого щодо Максимової М. злочину, не було виявлено, слідчий виніс постанову про зупинення досудового слідства до видужання потерпілої.

Оцініть рішення слідчого.

Задача 3

Слідчий виніс постанову про закриття кримінального провадження з передачею Хоменка Х., який обвинувачувався за ч.1 ст.185 КК, на поруки трудовому колективу цеху, в якому працював Хоменко Х., і від якого надійшло клопотання про передачу. Прокурор району відмовився дати згоду на таке вирішення цієї справи і вказав слідчому на необхідність передачі справи до суду з обвинувальним актом.

Оцініть ситуацію з точки зору закону.

Задача 4

Касаткіна К. принесла до слідчого заяву про притягнення до кримінальної відповідальності Грицюка Г., який цього дня її згвалтував. Було розпочате провадження. Через п'ять днів потерпіла просила слідчого закрити справу проти Грицюка Г., який одружується на ній.

Чи може слідчий закрити кримінальну справу щодо Грицюка?

Задача 5

18 грудня 2013 р. Казанкову К. і Фрадкіну Ф. слідчим було повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.187 КК. Наступного дня разом з іншими ув'язненими в СІЗО вони напали на співробітників ізолятора, захопили їх зброю. У ході перестрілки з викликаною групою захоплення Казанков К. і Фрадкін Ф. були вбиті.

Якими повинні бути подальші дії і рішення слідчого?

Задача 6

Скласти постанову про зупинення або закриття кримінального провадження за вигаданими обставинами.

Задача 7

Скласти обвинувальний акт в кримінальному провадженні за вигаданими обставинами.

Рекомендована література до теми

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України // Відом. Верхов. Ради України. - 1992. - № 22. - Ст. 303 (із наст, змінами).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів [Текст]: наук.-практ. посіб. / авт. кол.: Р. Г. Андрєєв, Є. М. Блажівський, М. І. Гошовський та ін. - К. : Алерта, 2012. - С. 522.
3. Быков, В. М. Приостановление производства по уголовному делу [Текст] / В. М. Быков,
 4. А. Д. Ломовский. - М. : Юрид. лит., 1978. - 112 с.
5. Грошевий, Ю. М. Досудове розслідування кримінальних справ [Текст] : навч.-практ. посіб. / Ю. М. Грошевий, В. В. Вапнярчук, О. В. Капліна, О. Г. Шило; за заг. ред. Ю. М. Грошевого. - Х. : Фінн, 2009. - С. 188-196.
6. Малютін, І. А. Зупинення досудового розслідування [Текст]: навч.-метод. посіб. / І. А. Малютін; за заг. ред. З. Д. Смітєнко. - К. : НАВСУ, 2003. - 140 с.
7. Наливайко, Є. Проблемні питання повідомлення особі про підозру та зупинення досудового розслідування [Текст] / Є. Наливайко // Публічне право. - 2013. - № 1. - С. 375-380.
8. Репкин, Л. М. Приостановление предварительного следствия [Текст] : учеб. пособие / Л. М. Репкин. - Волгоград : Изд-во ВСШ МВД СССР, 1971. - С. 127.
9. Шимановский, В. В. Законность и обоснованность приостановления следователем уголовного дела [Текст] / В. В. Шимановский. - Л., 1985. - 152 с.
10. Юркова, Г. Зупинення досудового слідства та розшук обвинуваченого у разі, коли його місцеперебування невідоме [Текст] / Г. Юркова // Вісн. прокуратури. - 2009. - № 6. - С. 86-90.
11. Баулін, Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності [Текст] : монографія / Ю. В. Баулін. - К. : Атіка, 2004. - 296 с.
12. Виницкий, Л. В. Актуальные вопросы прекращения уголовного дела в связи с примирением сторон [Текст] : монография / Л. В. Виницкий, М. В. Нагуляк. - М. : Юрлитинформ, 2012. - 224 с.
13. Кушнір, Н. П. Визначення моменту закінчення досудового слідства за кримінально- процесуальним законодавством України та його практичне значення у діяльності органів розслідування [Текст] / Н. П. Кушнір // Часоп. Київ, ун-ту права. - 2012. - № 1. - С. 309-312.
14. Ляш, А. О. Закриття кримінального провадження за новим КПК України: деякі питання [Текст] / А. О. Ляш, С. М. Благодир // Адвокат. - 2013. - № 1. - С. 25-28.
15. Фаринник, А. Відкриття матеріалів іншої стороні у кримінальному провадженні [Текст] / А. Фаринник // Юрид. вісн. України. - 2012. -- № 36. - С. 4.

16. Фоміна, Т. Г. Проблемні аспекти нового Кримінального процесуального кодексу України щодо визначення статусу обвинуваченого [Текст] / Т. Г. Фоміна, О. О. Юхно // Право і безпека. - 2012. - № 4. - С. 192-195.

17. Хабаров, А. В. Прекращение уголовных дел по нереабилитирующим основаниям [Текст]: учеб. пособие / А. В. Хабаров, Е. А. Хабарова. - Тюмень : Изд-во Тюмен. гос. ун-та, 2007. - 228 с.

2.9 Тема 9. Підготовче провадження

План

1. Поняття, значення та види підсудності.
2. Суть і значення стадії підготовчого провадження.
3. Порядок підготовчого розгляду кримінальної справи.
4. Рішення суду, які приймаються на стадії підготовчого провадження.

Завдання

1. Склад суду першої інстанції.
2. Спори про підсудність.
3. Порядок розгляду клопотань у підготовчому провадженні.
4. Підготовчі дії суду при призначенні справи до розгляду в судовому засіданні, правова регламентація цих дій.

Теми рефератів

1. Термін “підсудність” і його зміст.
2. Визначення судді (колегії суддів).
3. Наслідки неприбуття учасників судового провадження.
4. Закордонний досвід диференціації складу суду першої інстанції.
5. Основні тенденції в побудові призначення справи до судового розгляду зарубіжних країн.
6. Межі і умови дослідження (оцінка) доказів при призначенні кримінальної справи до судового розгляду.
7. Особливості призначення кримінальної справи до слухання за участю присяжних засідателів.

Практичні завдання

Задача 1

Судді районного суду м.Короп Іваненко В.В. на підготовчий розгляд надійшов обвинувальний акт із відповідними додатками щодо Хмельнюка В.С., який обвинувачувався у згвалтуванні п'яти жінок, трьом з яких було спричинено особливо тяжкі наслідки.

Ця справа набула широкого розголосу. Наступного дня голова апеляційного суду надіслала заяву про передачу матеріалів справи для свого провадження.

Суддя відмовив у передачі, мотивуючи це тим, що відповідно до ст. 31, 32 КПК України ця справа підсудна місцевому суду.

Чи правомірна відмова судді?

Задача 2

Закопайко З.У., обвинувачувався у передачі і збиранні з метою передачі іноземній державі відомостей, що становлять державну таємницю, тобто у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст.114 ККУ.

Справа передана до місцевого суду, по якій було проведено підготовче і судове провадження і винесено обвинувальний вирок.

Які порушення кримінального процесуального закону були допущені?

Задача 3

Військовослужбовці Хропатий В.В. і Зіньков О.В. в м. Київ самовільно залишили військову частину і разом з Газмановим О.С. проникли в житло потерпілого Іванова І.М.: вкрали речі, чим завдали значної шкоди. Потім переїхали до сусіднього міста (Прилуки) і викрали автомобіль. Було розпочато провадження за відповідними статтями ККУ, проведено досудове розслідування, справи були об'єднані в одне провадження і передані до суду.

Визначте підсудність кримінальних проваджень.

Задача 4

Вироком районного суду Денисова і Трояна було засуджено за ч.3 ст.296 КК. Переглядаючи справу в апеляційному порядку, суд не виявив у справі ухвали суду про призначення справи до судового розгляду.

Яке рішення і на якій підставі має прийняти апеляційна інстанція?

Задача 5

Вироком районного суду Кротенко К. і Назаренко Н. були засуджені за ч.3 ст.296 КК до трьох років позбавлення волі у виправно-трудоій колонії посиленого режиму.

У зв'язку з тим, що по їх справі не було проведено підготовче провадження, то при розгляді справи в апеляційному порядку прокурор дав висновок про необхідність скасування вироку.

Однак, судова колегія в кримінальних справах апеляційного суду не погодилась з висновком прокурора і вирок залишила без змін, зазначивши в ухвалі, що відсутність ухвали про призначення справи не впливає на міру покарання і не є підставою для скасування вироку.

Чи правильним є таке рішення апеляційного суду?

Рекомендована література до теми

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. : із змін. і доповн. — К. : Атіка, 2006. — 64 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. // *Голос України*. — 2012. — 19 травня (№ 90—91).
3. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя : постан. Пленуму Верховного Суду України від 01 лист. 1996 р. № 9 // *Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах* / [упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова]. — К. : ПАЛИВОДА А. В., 2010. — С. 163—168.
4. Про застосування законодавства, що забезпечує незалежність суддів [Електронний ресурс] : постан. Пленуму Верховного Суду України від 12 квіт. 1996 р. № 4 ; зі змінами, внесеними постан. Пленуму Верховного Суду України від 03 груд. 1997 р. № 12. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-96>
5. Азаров Ю. І. Кримінально-процесуальне право України : [навч. посіб.] / Азаров Ю. І., Заїка С. О., Фатхутдінов В. Г. — К. : Кутеп, 2008. — 430 с.
9. Коваленко Є. Г. Кримінальний процес України : [підруч.] / Є. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 688 с.
10. Кримінальний процес: підручник / За заг. ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного.- К: «Центр учбової літератури», 2013.- 544 с.
11. Кримінальний процес: підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманец та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошового, О.В. Капліної, О.Г. Шило.- Х.: право, 2013.-824 с.
12. Назаров В.В. Кримінальний процес України: Навч. посібник - К: ФОП О.С. Ліпкан, 2013. _ 488 с.
13. Дикарев, И. Проблемы применения альтернативной подсудности в уголовном процессе [Текст] / И. Дикарев // *Уголов. право*. - 2010. - № 1. - С. 91-95.
14. Днепровская, М. Общий порядок подготовки к судебному заседанию: рекомендации по решению некоторых проблем [Текст] / М. Днепровская, А. Лухнев, Д. Степаненко // *Уголов. право*. - 2010. - № 5. - С. 91-94.
15. Маркуш, М. А. Принцип змагальності в кримінальному процесі України [Текст] : монографія / М. А. Маркуш. - Х. : Вид. СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2007. - 208 с.
16. Семенов, С. О процедуре изменения территориальной подсудности уголовного дела [Текст] / С. Семенов // *Уголов. право*. - 2006. - № 2. - С. 92-96.

2.10 Тема 10. Загальні положення судового розгляду кримінальної справи

План

1. Суть і значення стадії судового розгляду.
2. Незмінність складу суду, головування в судовому засіданні, безперервність судового розгляду, наслідки неявки.
3. Межі судового розгляду.
4. Відкладення, зупинення та закриття кримінального провадження на стадії судового розгляду
5. Обрання, зміна, скасування запобіжного заходу.
6. Розпорядок судового засідання

Завдання

1. Запасний присяжний засідатель.
2. Права обвинуваченого під час судового розгляду кримінальної справи.
3. Участь перекладача, спеціаліста, експерта, їх права і обов'язки.
4. Наслідки їх неявки в судове засідання.
5. Підтримання порядку в судовому засіданні.
6. Заходи, які вживаються до осіб, що порушують порядок в судовому засіданні і виявляють неповагу до суду.
7. Журнал судового засідання: форма, зміст, значення.
8. Зауваження на журнал і порядок їх розгляду.

Теми рефератів

1. Реалізація принципів кримінального процесу на стадії судового розгляду.
2. Склад суду при розгляді кримінальної справи.
3. Безпосередність дослідження доказів.
4. Безперервність судового розгляду.
5. Усність процесу.

Практичні завдання

Задача 1

Суддя Михайлов О.О. розглянув 7 липня справу Альського, який обвинувачувався за ст.364 КК України. Не закінчивши розгляд справ, суддя оголосив перерву до 15 годин слідуєчого дня - 8 липня. Вранці 8 липня суд в тому ж складі розглянув справу Щеглова, який обвинувачувався за ч.3 ст.296 КК України і виніс вирок. Після невеликої перерви в призначений час суддя продовжив розгляд справи Альського і в той же день виніс вирок.

Чи є порушення по справі?

Задача 2

При розгляді кримінальної справи в суді по обвинуваченню Єфремова О.О. за ч.2 ст.194 КК України обвинуваченим порушувався порядок в залі судового засідання, за що він був видалений. На підтримку обвинуваченого Єфремова О. виступив його захисник з репліками в сторону судді, що останній неправомірно видалив Єфремова О..

Які порушення допущені?

Як повинен реагувати суд?

Задача 3

Районним судом Сапронов С. був засуджений за ч.2 ст.213 КК до 5 років позбавлення волі.

Переглядаючи справу в апеляційному порядку, апеляційний суд не виявив у журналі судового засідання ніяких даних про те, що Сапронова було допитано під час судового розгляду.

Яке рішення і на якій підставі має прийняти апеляційна інстанція?

Чи допускає кримінальний процесуальний закон можливість судового розгляду і вирішення кримінальної справи без проведення допиту обвинуваченого?

Задача 4

Вироком районного суду Касатонova К. було засуджено за ст.122 КК до 3 років позбавлення волі.

Судова колегія у кримінальних справах апеляційного суду переглянула справу за апеляційною скаргою засудженого, вирок скасувала у зв'язку з порушенням права обвинуваченого на захист і повернула справу на новий розгляд у суд іншого району.

При новому розгляді справи не з'явився свідок Кобзистий К., якого було допитано при першому розгляді справи, а свідок Білозерчев Б. дав показання, які суперечили тим, що він дав при допиті під час першого судового розгляду даної справи.

Представник потерпілого адвокат Броун Б. заявив клопотання про оголошення у судовому засіданні попередніх показань зазначених свідків.

Як повинен діяти суд у зв'язку з клопотанням адвоката?

Задача 5

При розгляді кримінальної справи по обвинуваченню Коваленка К. в заподіянні тяжких тілесних ушкоджень своїй дружині його захисник заявив клопотання про допит свідка Сидорової С., сусідки Коваленків К., не в суді, а вдома. Та лежить вдома прикута до постелі, бо пошкодила внаслідок падіння на слизький тротуар хребет і не може пересуватися.

Допит свідка Сидорової С. на досудовому слідстві було проведено поверхово, без з'ясування обставин, що свідчили б про заподіяння тілесних ушкоджень підсудним у стані сильного душевного хвилювання.

На думку прокурора, допит Сидорової С. слідчим був проведений належним чином. Відповідно до п.2 ст.306 КПК, оскільки явка її до суду неможлива з поважної причини, попередні показання Сидорової можна оголосити в судовому засіданні. Кримінальний процесуальний закон взагалі не передбачає можливості допиту свідка за місцем його перебування.

Суд, враховуючи істотне значення показань свідка Сидорової С. для правильного вирішення справи, виніс постанову про задоволення клопотання захисника.

Оцініть доводи захисника і прокурора і рішення суду.

Рекомендована література до теми

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91). — С. 9—59.

3. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. ; із змін. і доповн. — К. : Атіка, 2006. — 64 с.

4. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя : постан. Пленуму Верховного Суду України від 01 лист. 1996 р. № 9 // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / [упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова]. — К. : ПАЛИВОДА А. В., 2010. — С. 163—168.

5. Про застосування законодавства, що забезпечує незалежність суддів [Електронний ресурс] : постан. Пленуму Верховного Суду України від 12 квіт. 1996 р. № 4 ; зі змінами, внесеними постан. Пленуму Верховного Суду України від 03 груд. 1997 р. № 12. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-96>

6. Кримінальний процес: підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманец та ін.; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошового, О.В. Капліної, О.Г. Шило -. Х.: право, 2013.-824 с.

7. Назаров В.В. Кримінальний процес України: Навч. посібник / В.В. Назаров - К: ФОП О.С. Ліпкан, 2013-488 с.

8. Попелюшко В. Чи можливий справжній змагальний судовий розгляд в українському кримінальному процесі / В. Попелюшко // Право України. — 2006. — № 3. — С. 94—97.

9. Тертишник В. М. Гарантії істини та захисту прав і свобод людини в кримінальному процесі / Тертишник В. М. ; МВС України. Юридична академія. — Дніпропетровськ : Дніпропетр. Юрид. акад. МВС України, 2002. — 432с.

10. Яновська О. Г. Основні напрями розвитку змагального кримінального судочинства в Україні у світлі євроінтеграційних процесів / О. Г. Яновська // Юридична Україна : наук. журнал. — 2011. — № 11. — С. 91—96.

2.11 Тема 11. Судовий розгляд кримінальної справи

План

1. Підготовча частина судового засідання.
2. Судовий розгляд (судове слідство).
4. Судові дебати. Право на репліку.
5. Останнє слово обвинуваченого.

Завдання

1. Особливості допиту неповнолітнього в суді.
2. Види процесуальних дій під час судового слідства.
3. Особливості розгляду справ в суді присяжних: загальна характеристика.
4. Особливості структури розгляду справ в суді присяжних.
5. Етапи судового розгляду з участю присяжних засідателів.
6. Особливості промови захисника.
7. Особливості промови державного обвинувача.

Теми рефератів

1. Судовий розгляд: поняття, задачі і значення.
2. Коротка характеристика загальних умов судового розгляду.
3. Суд, сторони, інші учасники судового розгляду, їх процесуальне становище.
4. Структура судового розгляду.

Практичні завдання

Задача 1

12 липня 2013 р. апеляційний суд закінчив судове слідство і наступного дня збирався перейти до судових дебатів у справі семи обвинувачених, які обвинувачувалися у вбивствах, розбійних нападах, згвалтуваннях та інших тяжких злочинах.

При переїзді з апеляційного суду до слідчого ізолятора (СІЗО) шестеро обвинувачених, скориставшись безвідповідальним ставленням до своїх службових обов'язків військовослужбовців внутрішніх військ МВС, які конвоювали ув'язнених, втекли зі спецмашини, прихопивши з собою зброю конвою. Сьомий добровільно повернувся до СІЗО.

Як діяти суду далі у цій справі? Чи може він продовжити судовий розгляд?

Які органи будуть проводити розслідування і судовий розгляд справи щодо осіб, які входили до складу конвою (караулу)?

Які заходи можуть бути вжиті для охорони життя і здоров'я свідків та потерпілих від обвинувачених, які втекли?

Задача 2

Районний суд розглянув у судовому засіданні справу по обвинуваченню Колосова К. за ч.4 ст.296 КК і ч.1 ст.121 КК і виніс щодо нього обвинувальний вирок.

Як видно з матеріалів справи, розгляд її судом першої інстанції розпочався 26 січня 2013 р., а потім було оголошено перерву до 30 січня. 30 січня Колосова К. не було доставлено в суд у зв'язку з тим, що він захворів - вдарився головою і одержав струс головного мозку. Наступного дня, тобто 31 січня, суд виїхав до слідчого ізолятора, де утримувався Колосов, йому було надано останнє слово і суд, повернувшись, виніс вирок.

У цей період, з 29 січня до 7 лютого 2013 р., Колосов К. перебував на стаціонарному лікуванні в медчастині з приводу удару головою і струсу головного мозку першого ступеня. Однак суд не мав висновку лікаря про можливість участі обвинуваченого в судовому засіданні.

Оцініть дії і рішення суду.

Задача 3

Неповнолітні підсудні Громов Г. і Закопайко З., по справі яких було проведено підготовче провадження, які обвинувачуються у крадіжці особистого майна громадян з проникненням у приміщення (квартиру), одержали копії обвинувального акту 13 січня 2013 р. о 10 год. 16 січня з 14 год. почалося слухання їх справи в суді.

Громов Г. і Закопайко З. просили суд допустити їх знайомого Канішенка К. до участі у справі як захисника. Суд відхилив це клопотання, мотивуючи тим, що Канішенко К. на попередньому судовому засіданні порушував порядок, і за власною ініціативою призначив для участі у справі іншого адвоката.

У зв'язку з недопустимою поведінкою обвинувачених останні були видалені з залу судового засідання і справа розглядалась без їх участі. Суд виніс обвинувальний вирок.

Оцініть дії і рішення суду.

Задача 4

Обвинувачений Кияниця К., який обвинувачувався за ст.86¹ КК України, під час виголошення останнього слова дуже розхвилювався і знепритомнів. Опам'ятавшись, просив суд дослухати його, "як тільки краще стане з серцем". Лікарі "Швидкої допомоги" констатували: "Інфаркт міокарда".

Як бути суду в цій ситуації? Чи може він піти до нарадчої кімнати і винести вирок?

Задача 5.

Підготувати ділову гру по темі “Судовий розгляд”

Порядок проведення

Учасники гри:

- суддя (студент №1)
- прокурор (студент №2)
- потерпілий (студент №4)
- обвинувачений (студент №5)
- захисник (студент №6)
- свідок №1 (студент №7)
- свідок №2 (студент №8)
- свідок №3 (студент №9)
- секретар судового засідання (студент №10)

Вихідні дані. Обвинувачений (студент №5) обвинувачується в тому, що будучи в нетверезому стані, вкрав мотоцикл “Ява-350” біля стоянки автомобілів, який належав потерпілому (студент №4). Вчинене ним діяння містить склад злочину, передбачений ч.2 ст.185 КК України.

Підготовча частина

Головуючий відкриває судове засідання і оголошує про розгляд відповідного кримінального провадження.

Секретар судового засідання доповідає суду хто з учасників провадження, викликаних і повідомлених осіб прибув в судове засідання, встановлює їх особи, становлює їх повноваження: захисник - адвокат, державний обвинувач, потерпілий, свідки №1 і №2. Якщо не з'явилися в суд свідки, то вказати за яких причин не з'явилися і якими документами підтверджується їх відсутність.

Секретар судового засідання повідомляє про здійснення повного фіксування судового розгляду, а також про умови фіксування судового засідання.

Головуючий оголошує склад суду, а також прізвище прокурора, захисника, секретаря і роз'яснює обвинуваченому, іншим учасникам судового розгляду право відводу.

Кожний окремо повідомляють, чи заявляють вони такий відвід.

В судове засідання не з'явився свідок №3. Суд вислуховує думку учасників судового розгляду про можливість розгляду справи у відсутності неприбулого свідка.

Судовий розпорядник роздає особам, які беруть участь у судовому розгляді, пам'ятку про їхні права та обов'язки, передбачені КПК. При необхідності головуєчий роз'яснює належні їм права.

За розпорядженням головуєчого свідки видаляються із залу судового засідання в окрему кімнату до початку допиту.

Судовий розгляд(судове слідство)

Після закінчення підготовчих дій головуєчий оголошує про початок судового розгляду.

Державний обвинувач оголошує обвинувальний акт і пояснює обвинуваченому суть обвинувачення.

Суд з'ясовує чи зрозуміла обвинуваченому суть пред'явленого обвинувачення, чи визнає він себе винним (повністю або частково) і чи бажає давати показання.

Головуючий з'ясовує думку учасників судового розгляду щодо визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження.

Один з учасників пропонує певний порядок: почати з допиту обвинуваченого, потім допитати потерпілого і свідків, оголосити висновки експертів та дослідити речові докази, оголосити документи.

Всі учасники погоджуються з таким порядком (якщо ні - то пропонують свій).

Суд розглядає клопотання учасників, заслуховує думку кожного з них і постановляє ухвалу про порядок дослідження доказів.

Допит обвинуваченого

Обвинувачений у формі вільної розповіді дає показання та відповідає на поставлені запитання (уточнюючі, нагадуючі, доповнюючі і контрольні):

- прокурора;
- захисника;
- потерпілого;
- інших обвинувачених;
- цивільного позивача, цивільного відповідача;
- головуєчого, інших суддів.

Допит потерпілого

Суд встановлює особу потерпілого, з'ясовує стосунки потерпілого з обвинуваченим, з'ясовує чи зрозумілі належні йому права. Попереджає про кримінальну відповідальність за дачу завідомо неправдивих показань.

Потерпілий у формі вільної розповіді дає показання та відповідає на поставлені запитання:

- прокурора
- захисника
- обвинувачених
- цивільного позивача і цивільного відповідача
- головуєчого, інших суддів.

Допит свідків

Викликається свідок №1.

Головуючий встановлює особу свідка та з'ясовує стосунки свідка з обвинуваченим і потерпілим.

Головуючий роз'яснює його права (пам'ятка – за необхідності) та обов'язки і попереджає про кримінальну відповідальність за ст.384, 385 КК України за відмову від показань і за дачу завідомо неправдивих показань.

Свідок дає показання у формі вільної розповіді, а потім відповідає на поставлені запитання:

- прокурора
- захисника
- потерпілого
- обвинувачених
- цивільного позивача і цивільного відповідача
- головуючого, інших суддів.

Викликається в зал судового засідання свідок №2 (порядок допиту такий же, як і свідка №1)

Під час судового розгляду можуть бути проведені такі судові дії:

- пред'явлення для впізнання (ст. 355 КПК)
- дослідження висновку експерта та його допит (ст. 356 КПК)
- досліджуються речові докази (ст 357 КПК)
- досліджуються документи (ст.358 КПК)
- отримуються консультації та роз'яснення спеціаліста (ст. 360 КПК)
- проводиться огляд на місці (ст.361 КПК)

Головуючий опитує учасників судового розгляду чи бажають вони доповнити судове слідство і чим саме.

Судові дебати

Промова державного обвинувача за своїм змістом має:

- громадсько-політичну оцінку злочину й особи обвинуваченого;
- характеристику складу злочину, який на його думку, знайшов своє підтвердження в судовому засіданні;
- вичерпний аналіз зібраних і перевірених на судовому слідстві доказів;
- обґрунтування ними своєї пропозиції стосовно до вини обвинуваченого, кваліфікації його дій та міри покарання;
- підтримує пред'явлений ним або цивільним позивачем цивільний позов, якщо цього вимагає охорона державних чи громадських інтересів.

Промова потерпілого (його представника):

- дає загальну характеристику проведеного судового розгляду;
- висловлює свою думку щодо доведеності вини обвинуваченого у вчиненні злочину;
- звертається до суду з відповідним проханням про призначення відповідної міри покарання.

Промова цивільного позивача (його законного представника та представника):

- обґрунтовує свої позовні вимоги, підстави та розмір заявленого цивільного позову;
- акцентує увагу на доведеності вчинення злочину, наявності безпосереднього причинного зв'язку між вчиненим діянням і настанням матеріальних збитків, а також висловлюється щодо розміру завданої шкоди;
- висловлюється з інших питань, які пов'язані із цивільним позовом (підстави і мотиви виправдання).

Промова цивільного відповідача (його представника):

- викладає питання, пов'язані із цивільним позовом;
- доведення фактів, що підтверджують неможливість вчинення обвинуваченим злочину, відсутність матеріальних збитків від дій обвинуваченого, заподіяння шкоди меншої за своїй розміром, ніж заявлений позов;

- відсутність обов'язку цивільного відповідача відшкодувати завдані збитки.

Промова обвинуваченого (його законного предстаника):

- дає загальну характеристику проведеного судового розгляду;
- акцентує увагу на доведеності його вини, обґрунтування цивільного позову.

Промова захисника

В залежності від обставин конкретної справи захисник може:

- спростувати обвинувачення в цілому і просити суд виправдати обвинуваченого;

- заперечувати окремі пункти обвинувачення;

- не заперечувати обвинувачення в цілому, якщо воно повністю знайшло своє підтвердження на судовому слідстві, під іншим кутом зору, ніж обвинувач;

- дати пояснення діяння обвинуваченого, доказуючи його меншу суспільну небезпеку;

- заперечувати кваліфікацію злочину, пропонуючи іншу, менш тяжку;

- висловлювати свою думку про обставини, які пом'якшують відповідальність обвинуваченого;

- сперечатися щодо підстав та розміру цивільного позову.

Головуючий роз'яснює учасникам судових дебатів право скористатись *репліками*.

Головуючий оголошує про закінчення судових дебатів і надає *останнє слово обвинуваченому*.

Головуючий виходить в нарадчу кімнату для постановлення вироку.

Вирок проголошується в залі судового засідання і головуєчий роз'яснює обвинуваченому і іншим учасникам судового розгляду суть прийнятого рішення, порядок і строк його оскарження.

Рекомендована література до теми

1. Алейніков, Г. І. Деякі проблеми зміни обвинувачення в стадії судового розгляду [Текст] / Г. І. Алейніков // Право і суспільство. - 2012. - № 5. - С. 120-126.

2. Белоусова, К. Відмова від державного обвинувачення та зміна обвинувачення прокурором у суді у світлі реформування кримінального процесуального законодавства [Текст] / К. Белоусова, О. Калачова // Вісн. прокуратури. - 2012. - № 12. - С. 45-50.

3. Бойко, В. Зміна обвинувачення в суді: проблемні питання [Текст] / В. Бойко // Вісн. Львів, ун-ту. Серія юрид., 2012. - Вип. 55. - С. 266-272.

4. Валевач, Н. Відмова прокурора від підтримання державного обвинувачення в суді [Текст] / Н. Валевач // Вісн. прокуратури. - 2012. - № 4 - 5. - С. 87-99.

5. Каркач, П. М. Державне обвинувачення в суді за новим кримінальним процесуальним законодавством України [Текст] : навч. посіб. / П. М. Каркач. - Х. : Право, 2013. - 184 с.

6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст]: у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін ; за заг. ред. В. Я. Тація,

7. В. П. Пшонки, А. В. Портнова-Х. : Право, 2012. -С. 18-122.

8. Максимішин, Н. Психологічні особливості судового допиту [Текст] / Н. Максимішин // Вісн. Львів, ун-ту. Серія юрид., 2012. - Вип. 55. - С. 297-302.

9. Мельник, О. Законодавча регламентація відмови прокурора від державного обвинувачення в Україні та інших країнах СНД. Порівняльно-правовий аналіз [Текст] / О. Мельник// Вісн. прокуратури. - 2012. - № 3. - С. 67-73.

10. Сухонос, В. Комунікативний аспект обвинувальної промови у судових дебатах [Текст] / Віктор Сухонос, Олександр Звірко // Вісн. прокуратури. - 2012. - № 9. - С. 86-92.

11. Сухонос, В. Мистецтво обвинувальної промови прокурора [Текст] / Віктор Сухонос, Олександр Звірко // Вісн. Нац. акад. прокуратури України. - 2012. - № 3. - С. 38-42.

12. Циганков, А. Тактика допиту підсудного, свідків, експертів та потерпілих в суді першої інстанції [Текст] / Андрій Циганков, Наталія Пліса // Юрид. журн. - 2012. - № 1. - С. 96-98.

2.12 Тема 12. Постановлення судового рішення

План

1. Поняття і значення судового рішення (вироку, ухвали).
2. Види вироків.
3. Процесуальний порядок постановлення вироку.
4. Структура та зміст вироку.
5. Ухвали суду.

Завдання

1. Порядок наради суддів.
2. Відновлення судового розгляду.
3. Розв'язання цивільного позову.
4. Забезпечення цивільного позову.
5. Вирішення питання про речові докази.
6. Вирішення питання про судові витрати.

7. Визначення міри покарання за сукупністю злочинів.
8. Обчислення строку відбуття покарання.
9. Окрема думка судді.
10. Надання родичам дозволу на побачення із засудженим.
11. Заходи піклування про неповнолітніх дітей і збереження майна засудженого.

Теми рефератів

1. Вирок – акт правосуддя.
2. Правові властивості вироку.
3. Винесення вердикта присяжних.
4. Окрема ухвала суду.

Практичні завдання

Задача 1

Терник О.С. і Єрмоленко О.Г. було пред'явлено обвинувачення в тому, що вони, працюючи продавцями відділу крамниці, присвоїли 1438 грн., які були отримані від продажу товару (ч.2 ст.191 КК України). Недостача вказаної суми була виявлена в ході ревізії.

На досудовому слідстві і в судовому розгляді обвинувачені себе винними не визнали, а недостачу, яка мала місце, пояснили тим, що продавцями працювали всього 6 місяців і внаслідок того, що досвіду було зовсім мало, невірно вели і оформляли документацію у відділі.

Суд виніс обвинувальний вирок і визнав обвинувачених винними у викраденні шляхом присвоєння 1438 грн. В основу вироку були покладені наступні висновки суду: “Терник і Єрмоленко не представили доказів того, що вони при отриманні і відпуску товарів допускали помилки, які і привели до недостачі товарів; свідки, які допитані на судовому розгляді, характеризують обвинувачених як гарно підготовлених працівників, які не просили про допомогу для оформлення документації; хоча факт присвоєння грошей в сумі 1438 грн. викликає деякий сумнів, але суд впевнений в тому, що недостача товарів мала місце, а сума недостачі обвинуваченими не оскаржується і в справі немає даних, які свідчать про те, що викрадення було скоєно іншими особами”.

Чи може бути визнаний законним і обґрунтованим вирок, винесений по даній справі?

Задача 2

Іванов І.І. і Піменов П.П. по справі яких було проведено підготовче провадження, які обвинувачувались в тому, що вони систематично скоювали крадіжки з квартир в селі Будівниче.

На судовому розгляді один з вказаних в обвинувальному акті епізодів - крадіжка з квартири Олейника - не знайшов свого підтвердження. Разом з

тим з'ясувалось, що крім злочинів, вказаних в обвинувальному акті, обвинувачені скоїли також крадіжку з квартири Попова П.П.

Як повинен поступити суд?

Задача 3

Суд призначив розгляд справи по обвинуваченню 20-річного Кудінова К. в хуліганстві з участю захисника. Останній на початок розгляду в судові засідання не з'явився. Після допитів обвинуваченого, потерпілого, свідків суд оголосив обвинуваченому, що в судові засідання для захисту його інтересів з'явився адвокат, якого суд запросив через адвокатське об'єднання на підставі ст.49 КПК України.

Суд задовольнив заявлений Кудіновим відвід адвокату, розглянув справу без захисника і виніс обвинувальний вирок.

Оцініть законність вироку суду.

Задача 4

Громадянина Томаша Т., якого звинувачували у розкраданні майна на суму 6 тис. грн. та у службовій недбалості із заподіянням шкоди на суму 15 тис. грн, вироком місцевого суду було виправдано відповідно за відсутністю у його діях складу злочину та недоведеністю його участі у вчиненні злочину. Заявлений до Томаша Т. цивільний позов суд залишив без розгляду.

Чи правильно вчинив суд у цій ситуації?

Задача 5

Одночасно з вироком суд постановив окремі ухвали щодо потерпілих Максимова та Михайлова. У них суддя зазначив, що 20 грудня 2013 р. потерпілі не з'явилися без поважних причин на судові засідання, а 24 грудня відмовилися давати показання і порушували порядок у судовому засіданні. Окремі ухвали було надіслано адміністрації за місцем роботи потерпілих.

Чи правильно діяв суд у цій ситуації?

Задача 6

Скласти обвинувальний вирок суду за вигаданими обставинами.

Задача 7

Скласти виправдувальний вирок суду за вигаданими обставинами.

Задача 8

Скласти окрему ухвалу за вигаданими обставинами.

Рекомендована література до теми

1. Алейніков, Г. Т. Виправдувальний вирок у кримінальному процесі України [Текст] / Г. Т. Алейніков. - Херсон : Херсон, обл. фонд милосердя та здоров'я, 2007. - 200 с.
2. Грошевий, Ю. М. Правові властивості вироку - акту правосуддя [Текст] / Ю. М. Грошевий. - Х. : Укр. юрид. акад., 1994. - 48 с.
3. Грошевой, Ю. М. Проблемы формирования судебного убеждения в уголовном судопроизводстве [Текст] : монографія / Ю. М. Грошевой. - Харьков : Вища шк., 1975. - 144 с.
4. Грошевой, Ю. М. Сущность судебных решений в советском уголовном процессе [Текст] / Ю. М. Грошевой. - Харьков : Юрид. ин-т, 1979. - 112 с.
5. Капліна, О. В. Вирок суду як акт тлумачення норм права [Текст] / О. В. Капліна // Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. Т. 5 : Кримінально-правові науки. Актуальні проблеми боротьби зі злочинністю в Україні / за заг. ред. В. В. Сташиса. -Х.: Право, 2008.-С. 508-518.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар [Текст]: у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. - Х. : Право, 2012. - С. 124-163.
7. Лупинская, П. А. Решения в уголовном судопроизводстве: теория, законодательство, практика [Текст] / П. А. Лупинская. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Норма : Инфра-М, 2010. - 240 с.
8. Пожар, В. Г. Прийняття кримінально-процесуальних рішень [Текст]: навч.-метод. посіб./ В. Г. Пожар, І. В. Гловюк, М. М. Стоянов, В. К. Волошина. - О. : Фенікс, 2011. - 184 с.
9. Пожар, В. Г. Суб'єктивні та об'єктивні фактори в механізмі прийняття рішень у кримінальному судочинстві [Текст] / В. Г. Пожар // Часоп. Акад. адвокатури України. — 2012. — №1.-С. 1-6.
10. Толочко, А. Н. Судебный приговор и его мотивировка [Текст]: учеб. пособие / А. Н. Толочко. - Киев : УМК ВО, 1991. - 87 с.
11. Шаренко, С. Л. Процесуальний статус окремої думки судді [Текст] / С. Л. Шаренко // Вісн. Верхов. Суду України. - 2006. - № 11. - С. 35-36.

ДОДАТКИ

Додаток А – Орієнтовний перелік питань на залік

1. Загальне поняття та історичні форми кримінального процесу.
2. Поняття і завдання кримінального процесу як діяльності компетентних органів та посадових осіб.
3. Кримінально-процесуальний закон та кримінально-процесуальні норми.

Продовження додатка А

4. Чинність кримінально-процесуального закону у часі, у просторі і за колом осіб.
5. Процесуальна форма.
6. Процесуальні гарантії.
7. Кримінально-процесуальні функції.
8. Стадії кримінального провадження.
9. Наука кримінально-процесуального права.
10. Зв'язок кримінального провадження з іншими галузями права та суміжними науками.
11. Верховенство права, законність, як основні засади кримінального судочинства.
12. Рівність перед законом та судом, повага до людської гідності.
13. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканість, недоторканість житла чи іншого володіння особи.
14. Невтручання у приватне життя, таємниця спілкування.
15. Принцип презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини.
16. Забезпечення права на захист, свобода від самовикриття.
17. Змагальність сторін та диспозитивність.
18. Безпосередність дослідження показань, речей і документів.
19. Гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами.
20. Розумні строки.
21. Суд, суддя у кримінальному провадженні.
22. Слідчий суддя у кримінальному провадженні.
23. Прокурор у кримінальному провадженні
24. Слідчий у кримінальному провадженні.
25. Керівник органу досудового розслідування.
26. Оперативні підрозділи.
27. Підозрюваний, обвинувачений у кримінальному провадженні.
28. Потерпілий у кримінальному провадженні.
29. Цивільний позивач у кримінальному провадженні.
30. Цивільний відповідач у кримінальному провадженні.
31. Законні представники підозрюваного, обвинуваченого та потерпілого.
32. Представник потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача у кримінальному провадженні.
33. Захисник у кримінальному провадженні.
34. Свідок у кримінальному провадженні.
35. Експерт, спеціаліст у кримінальному провадженні.
36. Секретар судового засідання, судовий розпорядник.
37. Понятий у кримінальному процесі.
38. Поняття кримінально-процесуального доказування. Доказове право.
39. Збирання та фіксація доказів.
40. Перевірка та оцінка доказів.
41. Предмет, межі та суб'єкти доказування.

Закінчення додатка

- 42.Поняття та класифікація доказів та їх джерел.
- 43.Показання, як джерела доказів у кримінальному провадженні.
44. Речові докази і документи, як джерела доказів у кримінальному провадженні.
- 45.Висновок експерта, як джерело доказів у кримінальному провадженні.
- 46.Поняття та значення процесуальних строків у кримінальному провадженні.
- 47.Поняття та значення процесуальних витрат у кримінальному провадженні.
48. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування.
- 49.Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик .
- 50.Привід особи.
- 51.Накладення грошового стягнення.
- 52.Тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом.
- 53.Відсторонення від посади.
- 54.Тимчасовий доступ до речей і документів.
- 55.Тимчасове вилучення майна.
- 56.Арешт майна.
- 57.Особисте зобов'язання.
- 58.Особиста порука.
- 59.Домашній арешт.
- 60.Застава.
- 61.Тримання під вартою
- 62.Затримання особи на підставі ухвали слідчого судді, суду.
- 63.Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.
- 64.Підслідність кримінальних проваджень.
- 65.Об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування.
- 66.Строки досудового розслідування.
- 67.Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами.
68. Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування.
- 69.Допит, як слідча дія.
- 70.Пред'явлення особи та предметів для впізнання.
- 71.Обшук: поняття та види.
- 72.Огляд. Ексгумація трупа.
- 73.Освідування особи.
- 74.Слідчий експеримент.
- 75.Призначення та проведення експертизи.